Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 108 (8.692) ◆ 1995 йил ◆ 18 сентябрь, душанба ◆ Сотувда эркин нархда

МИНТАҚАДА ХАВФСИЗЛИК ВА ҲАМКОРЛИКНИ МУСТАҲКАМЛАШ ЙЎЛИДА

СУРАТЛАРДА: семинар-кенгаш пайти

С. Зуфаров (ЎзА) тасвирга олган.

15 сентябрь куни Тошкентда Марказий Осиёда Хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган семинар-кенгаш иш бошлади.

Бу анжуманни ўтказиш ғояси Президент И. Каримовнинг БМТ Бош Ассамблеяси 48-сессиясида сўзлаган нутқида илгари сурилган эди.

Семинар-кенгашда БМТ, ЕХҲТ, Ислом конференцияси ташкилоти делегациялари, БМТ Хавфсизлик кенгашига аъзо мамлакатлар, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги, Марказий Осиё мамлакатлари вакиллари, шунингдек, минтақага туташ давлатлар делегациялари иштирок этмоқда.

БМТ Бош котибининг махсус вакили Маҳмуд Мистирий семинарни очар экан, Ўзбекистон ташаббуси билан ўтказилаётган ушбу анжуман 50 миллиондан ортиқ аҳоли истиқомат қилаётган Марказий Осиё минтақасида хавфсизлик ва ҳамкорликни таъминлаш йўлида муҳим аҳамиятга эгалигини таъкидлади.

Семинар-кенгашда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлади.

Анжуман иштирокчилари халқаро анъаналарга кўра Ўзбекистон ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комиловни семинар-кенгашнинг президенти этиб сайладилар.

Шундан сўнг БМТ Бош котибининг махсус вакили М. Мистирий Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош котиби Бутрос Бутрос Ғолийнинг Тошкент анжумани иштирокчиларига йўллаган табригини ўқиб эшиттирди.

БМТнинг Ўзбекистондаги доимий вакили Холид Малик Марказий Осиёда Хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишлаб Тошкентда ўтказилаётган семинар-кенгаш пешгирлик (привентив) дипломатияси ва воқеаларнинг олдини олиш жиҳатларини ўзида мужассам этганига эътибор қаратар экан, инсонларнинг асосий ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлашда, тинчликни қарор топтиришда унинг аҳамияти улканлигини, БМТ бундай ташаббусларни қўллаб-қувватлашини айтди.

Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг амалдаги раиси вакили Дессо Норват Тошкент анжумани минтақада хавфсизликнинг ишончли тизимини барпо этиш, бу ерда жойлашган давлатлар ўртасида иқтисодий интеграцияни кучайтириш, шунингдек, экология хавфсизлигини таъминлашдек муҳим масалалар юзасида фикр алмашиш имкониятини яратгани билан аҳамиятли эканини таъкидлади. БМТ ва ЕХҲТ томонидан қўллаб-қувватланган ушбу кенгаш-семинарда Марказий Осиё ва унга қўшни давлатлардан ташқари БМТ Хавфсизлик Кенгашига аъзо мамлакатлар вакилларининг иштирок этиши Ўзбекистоннинг минтақада тинчлик ва осойишталик ўрнатиш борасидаги амалий ўрни мавжудлиги тан олинганидан дарак беришини қайд этди.

Сўнгра анжуман иштирокчилари семинар-кенгаш якунловчи ҳужжатини тайёрлаш юзасидан махсус комиссия туздилар.

Семинар-кенгашнинг дастлабки куни кун тартибидаги масалалар юзасидан муҳокамалар бўлиб ўтди.

(ЎзА)

***

16 сентябрда Марказий Осиёда хавфсизлик ва ҳамкорлик бўйича Тошкент семинар-кенгаши ўз ишини давом эттирди.

Анжуман қатнашчилари қабул қилган Баёнотда Тошкент семинар-кенгаши минтақада барқарорликни таъминлаш учун муҳим ҳисса бўлиб қўшилганлиги алоҳида таъкидланади. Баёнотда Марказий Осиё давлатлари минтақада юзага келаётган вазият учун ўзларининг масъулиятини тўла ҳис этишлари, минтақавий хавфсизлик, барқарорлик ва ҳамкорликни таъминлаш жаҳон ҳамжамиятининг тараққиётига коллектив улуш бўлиши қайд этилган.

Марказий Осиё давлатлари Афғонистонда давом этаётган можаро, тожик-афғон чегарасидаги вазиятдан чуқур ташвишда эканликларини билдирдилар. Улар бу минтақада хавфсизликни таъминлаш учун коллектив масъулиятини эътироф этдилар.

Шу муносабат билан Тошкент семинар-кенгаши қатнашчилари Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳамда кузатувчи давлатлар иштирокида халқаро мулоқотни, Тожикистонда тинчлик ва миллий тотувликни ўрнатиш тўғрисидаги аҳдлашув, шунингдек ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги битим муддати узайтирилганлигини табрикладилар.

Инсоният томонидан тўпланган тажриба минтақа тараққиёти истиқболларига умид ва ишонч билан боқиш имконини беради. Тошкент анжумани бу ишга жуда катта ҳисса қўшди.

Тошкент семинар-кенгаши қатнашчилари Баёнотининг тўла матни матбуотда эълон қилинади.

Тошкентда Марказий Осиёда хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган семинар-кенгаш иштирокчилари Самарқанд шаҳрини зиёрат қилдилар. Уларга бу сафарда Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов ҳамроҳлик қилди.

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ МАРКАЗИЙ ОСИЁДА ХАВФСИЗЛИК ВА ҲАМКОРЛИК БЎЙИЧА ТОШКЕНТ СЕМИНАР-КЕНГАШИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Муҳтарам делегация бошлиқлари,
Хонимлар ва жаноблар!

Сизларни қадимий Ўзбекистон диёрида чин дилдан қутлайман ҳамда Тошкент семинар-кенгашининг барча иштирокчиларига самимий миннатдорлигимни изҳор этаман.

Сизларнинг юртимизга ташрифингиз минтақамиз тақдири учун катта аҳамиятга эга бўлган ушбу анжуманни ўтказиш имконини берди.

Мазкур учрашувимизнинг кўпгина яхши нишоналари бор. Биз Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг 50 йиллиги арафасида тўпланиб турибмиз. Бугунги анжуманни ўтказишга тайёргарлик ҳам айнан ана шу мўътабар ташкилотнинг ташаббусимизни маъқуллаши ва қўллаб-қувватлаши туфайли бошланган эди. Бизнинг ташаббусимизни ҳар томонлама қўллаб-қувватлагани учун жаноб Бутрос Бутрос Ғолийга миннатдорлигимизни айтишга ижозат бергайсизлар. Биз БМТнинг Тошкентдаги ваколатхонаси томонидан кўрсатилаётган доимий ёрдам учун ҳам миннатдормиз.

Биз бу ерда Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти делегациясини қутлашдан ҳам хурсандмиз. Кенгаш ташкилотчилари бу мўътабар ташкилот билан фаол ҳамкорлик қилишдан умидвордир.

Тошкент кенгашида БМТ Хавфсизлик Кенгашининг доимий аъзоси бўлган давлатларнинг кўзга кўринган сиёсий вакиллари, Марказий Осиё билан чегарадош мамлакатларнинг салмоқли делегациялари иштирок этаётгани бизга бу кенгашни ўтказиш зарурлигига ишонч бағишлайди.

Биз Ўзбекистондаги бошқа давлатлар элчилари, шунингдек тинчлик, барқарорлик ва ҳамкорлик йўлидаги фаолияти билан ҳурмат-эътибор қозонган олимларни ҳам самимий қутлаймиз.

Биз анжуманимиз ишида **Ислом Конференцияси Ташкилоти (ИКТ)** иштирок этаётганига ҳам катта аҳамият билан қараймиз.

Ўзбек халқи анъаналари орасида қўшниларга ҳурмат-эътибор алоҳида ўрин тутади. Шунинг учун ҳам мен Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Туркманистон делегациялари шаънига алоҳида самимий миннатдорлик сўзларини айтаман.

Уларнинг Тошкент анжуманида иштирок этиши — бизнинг Марказий Осиёдаги аҳиллигимиз ва бирлигимизнинг ҳам қўллаб-қувватланиши, ҳам бу аҳиллик ва бирликнинг энг ишончли далолатидир.

Минтақада вужудга келаётган вазиятни чуқур таҳлил қилиш, Тошкент учрашувида муҳокама қилиш учун минтақавий ва оламшумул аҳамиятга эга бўлган муҳим масалалар мажмуини белгилашдек меҳнатни ўз зиммасига олган экспертларга ҳам миннатдорлик билдириш ниҳоятда адолатли иш бўлур эди.

Биз Тошкент учрашуви мақсадларини жуда қисқа — бор-йўғи уч сўзда ифодалашга ҳаракат қилдик. Бу: Тинчлик, Барқарорлик, Ҳамкорлик сўзлари ҳеч кимда эътироз уйғотмаса керак.

Биринчиси — давлатлар ва халқлар ўртасидаги тинчлик, ўзаро ҳурмат ва ишонч, суверенитет ва мустақилликни сўзсиз тан олиш, куч ишлатишдангина эмас, куч ишлатиш билан қўрқитишдан ҳам тўла воз кечишдир.

Иккинчиси — сиёсий, ижтимоий-иқтисодий тараққиётнинг, ислоҳотлар олға силжиши ва амалга ошишининг, инсон ва жамият фаолиятининг барча соҳаларида тараққиётга эришишнинг муҳим шарти бўлган барқарорликдир.

Учинчиси — биринчи галда давлат ва жамият тараққиётининг ижтимоий-иқтисодий ва маънавий жиҳатларини рағбатлантирувчи ўзаро фойдали ва тенг ҳуқуқли шериклик асосида амалга ошириладиган иқтисодий интеграция жараёнларидан иборат ҳамкорликдир.

Хонимлар ва жаноблар!

Бугунги учрашувимиз — энг аввало, кўпгина давлатларнинг илгари минтақавий хавфсизликни таъминлаш борасидаги саъй-ҳаракатларининг мантиқий натижаси ва қонуний давомидир.

Бугунги учрашувимиз арафасида ўтказилган, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги, Марказий Осиё давлатлари давлатлараро кенгаши вакилларидан ташқари 16 мамлакатдан келган экспертлар иштирок этган экспертлар кенгаши ҳам бу давлатларнинг Марказий Осиёнинг тинчлик, барқарорликда ривожланишидан манфаатдор эканини кўрсатди.

Тошкент анжумани илгари бу йўналишда ташланган қадамларни рад ҳам, тафтиш ҳам қилмайди. Аксинча, кўпгина экспертлар эътироф этганидек, уларнинг мазмунини бойитади, ҳамкорликнинг сифат жиҳатидан янги шакллари учун шароит яратади.

Кўпгина экспертларнинг бир ярим ҳафта бурун бу ерда изҳор этган фикрлари унинг муҳим томонларини аниқлаб олиш имконини беради.

Энг аввало — бу ана шундай учрашувларнинг маслаҳат ва кенгаш тусида ўтишидир. Бизнинг назаримизда, бу шакл эркин фикр алмашувга яхши шароит яратади, нуқтаи назарларни таққослаш ва бир-бирига яқинлаштириш, биргаликда ташаббуслар кўтариб чиқиш имконини беради.

Тошкент семинар-кенгаши бошқа халқаро ташкилотларга асло қарама-қарши қўйилмайди ва уларнинг ишини такрорламайди.

Биз мазкур семинарни минтақавий хавфсизлик ва барқарорлик тизимини ўрнатиш ва уни олға силжитиш йўлида, Марказий Осиё минтақаси давлатлари ва халқлари учунгина эмас, балки бу минтақага чегарадош улкан ҳудуд учун ҳам жуда зарур бўлган ҳамкорликни ривожлантириш учун мустаҳкам асосни шакллантиришда турли фикр ва ёндашувларни юзага чиқариш ва уларни бир-бирига яқинлаштиришдан манфаатдор бўлган анжуман деб баҳолаймиз. Буларнинг барчаси **Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти ва бошқа халқаро ташкилотларнинг барча қабул қилган ва барча томонидан эътироф этилган меъёр ва механизмлари доирасида бўлади.**

Хонимлар ва жаноблар!

Янги жамият қураётган, ислоҳотлар ва янгиланишлар йўлида дадил олға бораётган Ўзбекистон учун, бошқа қўшни суверен давлатлар сингари, амалда давлат чегаралари бўлмаган мазкур минтақада тинчлик ва барқарорлик керак.

Бугунги кунда жаҳонда юз бераётган оламшумул ва минтақавий жараёнлар ўртасидаги узвий алоқа тобора кўпроқ эътироф этилмоқда. Оламшумул хавфсизлик ва умумий тараққиётга эришиш **минтақавий барқарорликни ўрнатиш ва бир-бирини англашга бевосита боғлиқ** экани барчага маълум.

Биз Марказий Осиё деб атайдиган, дунё қарийб юз йил давомида унутиб қўйган жўғрофий-сиёсий макон бугунги кунда ўзини янги сифати билан кўрсатмоқда ва бу сиёсий шароитда кутилмаган ўзгаришларни келтириб чиқаради.

Айни пайтда бугунги кунда кўпгина мамлакатларнинг сиёсий ва иқтисодий манфаатларини жалб этаётган Марказий Осиё уларнинг ташқи сиёсий йўли стратегиясини шакллантиришда муҳим ва ҳал қилувчи унсур бўлиб қолмоқда.

Биз, янги мамлакатлар раҳбарлари, ўз муаммоларимиз хусусида мунозара қилишга ўрганиб қолганмиз.

Бироқ, биз яшаётган дунё торгина эмас, жуда мураккаб эканлигини идрок қилмасдан туриб, бу муаммоларни ҳал қилиш мумкинми?

Биз бир-биримиздан қочмаслигимиз керак.

Биз бир-биримизни тушунишга мажбурмиз.

Биз бу учрашувда бемалоллик ва эркинлик, турли фикрларга ҳурмат ва тоқат билан қараш шароитида ҳар бир иштирокчининг минтақадаги вазият хусусида ўз фикрини очиқ айтиш истаги пайдо бўлишини, уларнинг қўйилган мақсадларга эришиш йўллари тўғрисидаги фикрларини баён қилишини жуда-жуда истар эдик.

Кўп томонлама мулоқотни қандай йўлга қўйиш мумкин?

Олдинга ташланадиган қадамлар қандай ва нималардан иборат бўлиши лозим?

Учрашувимиз шиорини қандай амалга ошириш мумкин?

Муҳтарам кенгаш қатнашчилари!

Ҳар бирингизнинг папкангизда баёнот лойиҳаси бор. Бу — коллектив ҳужжатдир. Сизлар **бу лойиҳага** вазият ҳақидаги тасаввурингиз, тинчликни мустаҳкамлашга, барқарорликни таъминлашга, хавфсизликни кафолатлашга доир фикрларингизни **қўшингиз**. Ундаги бир-бирини ўзаро англаш ва ҳамкорликка халақит берадиган барча нарсани **чиқариб ташланг.**

Минтақамиз хусусияти, унинг жўғрофий-сиёсий аҳамияти шундайки, воқеалар салбий тус олган тақдирда, бу ер бутун дунёдаги беқарорлик ўчоғига айланиб қолиши ҳеч гап эмас.

Ҳозирнинг ўзидаёқ Афғонистон ва Тожикистондаги воқеалар 60 миллион киши тақдирига салбий таъсир кўрсатмоқда.

Бу мамлакатлардан келаётган хавф Марказий Осиё давлатлари учун энг муҳим муаммолардан бири бўлиб қолмоқда.

Келинглар, минтақада тўпланган қуролларнинг катта заҳираси солаётган таҳлика, янги қурбонлар қидириб тарқалаётган наркобизнес, экология танглиги, аҳолининг назоратдан чиқиб кетган кўчиши, уюшган жиноятчилик ўрнида тинчлик, барқарорлик ва ҳамкорлик Марказий Осиёдаги ҳақиқатга айланиши учун нима қилиш лозимлиги ҳақида ўйлаб кўрайлик.

Хавфсизликни таъминлаш бўйича энг оддий механизмларнинг йўқлиги, давлатлар ўртасидаги мунозарали масалаларни ҳал қилишдаги тарқоқлик воқеалар салбий тус олган тақдирда минтақадаги нисбий барқарорликни барбод қилиб, олдиндан билиб бўлмайдиган миқёсларда ҳалокатлар келтириб чиқаришга қодир.

Айни пайтда, можароли вазиятларни бартараф қилиш хусусида гапирар эканмиз, биз ҳаққоний бўлишимиз керак. **Бир туртки билан** Афғонистон ва Тожикистонда тинчлик ва барқарорликка эришиш мумкин, деган фикр жуда жўн фикрдир.

Бизнинг қатъий ишончимизга кўра, тинчликка қадам-бақадам, мухолиф томонларга бир хилда мақбул келадиган муайян, аниқ бажариб бўладиган босқичлар орқали ҳаракат қилиш зарур.

Бизнинг назаримизда, тинчлик ва барқарорликни ўрнатиш жараёни қуйидаги ўзаро узвий боғлиқ унсурлардан ташкил топиши лозим:

— низоларни бартараф қилишнинг босқичма-босқичлиги;

— барча манфаатдор томонларнинг музокара жараёнида иштирок этиши;

— томонларнинг бир-бирига ён бериш ва муроса йўли билан бир-бири томон яқинлашуви;

— бу жараёнда БМТ, ЕХҲТ, ИКТ ва бошқа халқаро ташкилотларнинг фаол иштирок этиши ва ҳомийлик қилиши;

—ҳар бир мамлакат ҳудудий яхлитлигининг сақланиши;

— қай шаклда бўлмасин, ташқаридан таъсир ўтказиш ва аралашувга йўл қўйилмаслиги;

— маҳаллий можаролар зоналарига қурол етказиб беришни қатъиян тақиқлаб қўйиш.

Хавфсиз дунё — умуман, бутун инсоният учун ҳам, ҳуқуқлари учун курашда озмунча найза синмаган ҳар бир инсон учун ҳам олий мақсаддир. Бугунги кунда жаҳондаги кўпгина минтақаларда юз бераётган, одамларни энг асосий ҳуқуқи— яшаш ҳуқуқидан маҳрум қилаётган қонли тўқнашувлар тўхтатилмас экан, инсон ҳуқуқлари ва инсоният тараққиёти соҳасида эришилган ютуқлар тўғрисида жиддий гапириб бўлмаслиги равшан.

Муҳтарам Тошкент анжумани иштирокчилари!

Биз саъй-ҳаракатларимизни бирлаштириб, энг асосий қоида ҳозирги замон жамият тараққиётининг энг асосий бойлиги, ҳатто минтақада барқарорликни ўрнатишнинг муҳим шарти сифатида инсон ҳуқуқлари ва эркинликларига ҳурмат-эҳтиромни мустаҳкамлашимиз мумкин ва керак. Биз сиёсий ва иқтисодий ислоҳотларни олға силжитишимиз, наркобизнес ва терроризмга, минтақавий ва жаҳон ҳамкорлиги жараёнлари ривожига халақит берадиган барча иллатларга қарши курашишимиз лозим.

Хавфсизлик тушунчаси фақат ҳарбий соҳа билангина чегараланиб қолмаслиги кераклиги барчага маълум. Кейинги пайтда хавфсизликнинг сиёсий, иқтисодий, инсонийлик ва бошқа белгиларини ўз ичига оладиган ҳарбий бўлмаган жиҳатларини англаш анча кучайди.

Биз, экология ҳалокати марказига тушиб қолган Марказий Осиёда истиқомат қилаётган кишилар буни яхши тасаввур этамиз.

Мен атроф-муҳит ва стратегик хавфсизлик муаммоларининг бир-бирига ўзаро таъсирига далил бўлиб хизмат қилаётган Орол фожиасини назарда тутмоқдаман.

Оролнинг Европа марказларидан узоқда жойлашгани бу марказларнинг мазкур ҳалокат туфайли **ер биосферасида** юз бераётган бузилишлардан ҳимоясини кафолатламайди.

Ишончим комилки, бугунги кунда дунё миқёсига чиққан Орол муаммоси экология масалалари билангина чекланиб қолмайди. Бу шунингдек, инсониятнинг бир-бирига ҳамдардлиги ва бир-бири билан **ҳамкорлик қилиш** қобилиятини синовдан ўтказадиган маънавий муаммо ҳамдир.

Хонимлар ва жаноблар!

Энди анжуманимизнинг концептуал томонларининг қисқача баёнига ўтишимга ижозат бергайсиз.

Биринчидан. Минтақавий ва оламшумул миқёсларда тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш мақсадида халқаро ташкилотлар ҳамкорлиги механизмини ишлаб чиқиш эҳтиёжи пайдо бўлди.

БМТ, ЕХҲТ, ИКТ, МДҲ ва бошқа халқаро ташкилот ва бирлашмалар хавфсиз тинчликка эришиш йўлида ўз саъй-ҳаракатларини мувофиқлаштириши лозим.

Шуни эътироф этиш керакки, Марказий Осиёда бунга катта эҳтиёж сезилмоқда.

Давр хавфсизликнинг яхлитлиги ҳамда **энг муҳим ва кечиктириб бўлмайдиган иш** сифатида уни таъминлаш воситалари муаммосини шакллантирди.

Иккинчидан. Хавфсизлик ва барқарорликка эришишнинг энг муҳим шарти сифатида коммуникациялардан оқилона фойдаланиш ҳақида гапириш лозим.

Учинчидан. Инсон ва кам сонли миллатлар ҳуқуқлари, уларнинг хавфсизлиги кафолатини, ижтимоий қадриятлардан тенг баҳраманд бўлиши кафолатларини таъминлаш, терроризм ва наркобизнесга қарши кураш соҳаларида ҳамкорликка доир маълумотларни марказлаштирувчи ягона ахборот тизимини яратиш зарурати ҳам етилди.

Бизнинг назаримизда шу мақсадда ЕХҲТ ҳомийлигида минтақада ҳамкорликни мустаҳкамлаш, тинчлик ва барқарорликка эришишнинг энг муҳим масалалари бўйича эксперт тавсияларини ишлаб чиқадиган **бирлашган ахборот фонди** ташкил этилса ёмон бўлмас эди.

Стратегик масалаларни ҳал қилиш технологияси сиёсий ирода ва яхши ҳисоб-китобдан ташқари, қадимий Осиё мутафаккирлари барча илмлардан устун қўйган муносабатлар илми соҳасидаги кенг билимларнинг ҳам қўлланишини ҳам тақозо этади.

Тўртинчидан. Замонавий сиёсат рақобат руҳи билан суғорилган.

Мен сиёсатда шундай рақобат тарафдориман, бу рақобат хавф-хатарсиз тинчликка интилиши билан ўзини оқлайди.

Мен хавфсизлик ва тинчлик учун курашда устунлик берадиган янги ғоялар, технологиялар ва фикрларни ишлаб чиқаришга мажбур қиладиган шундай рақобат тарафдориман.

Назаримда, бизнинг Тошкент анжуманининг кейинги кенгашларини Алмати ёки Душанбе, Ашхобод ёки Бишкекда ўтказиш ҳамда унда иштирок этиш учун тинчлик, барқарорлик ва ҳамкорлик учун курашаётган барча давлатларни таклиф қилиш ҳақидаги фикр ҳеч кимни ажаблантирмаслиги керак.

Хонимлар ва жаноблар!

Жаҳондаги ҳозирги вазиятга икки принципиал ҳол хосдир:

— Биринчиси, бўҳрон ва зиддиятларни енгиллаштирадиган икки томонлама алоқаларни ҳар томонлама рағбатлантириш;

— Иккинчиси, инсоният тизими учун умумий мақсадларни ишлаб чиқиб, алоҳида ўрин тутадиган БМТ, ЕХҲТ ва бошқа халқаро ташкилотлар нуфузини эътироф этишдир.

Бу тузилмалар барпо этган халқаро муносабатларнинг асосий қоидалари кейинги мураккаб ўн йилликлар давомида ўзининг ҳаётбахшлиги ва ҳар томонлама амал қила олишини исботлади.

Ихтиёримизда мураккаб баҳс ва зиддиятларни маърифий йўл билан ҳал қилишнинг мана шундай синалган механизмлари борлиги — катта омаддир.

Энди иш сиёсатчиларга боғлиқ.

Тақдирини бизга ишониб топширган халқлар инсон ва давлат хавфсизлиги билан боғлиқ масалаларни ҳал қилишда изчиллик ва масъулиятимизга, донолигимиз ва сабр-бардошимизга умид қилади.

Ишончим комилки, Тошкент семинар-кенгаши БМТ **дунё учун кун тартибига** киритган масалаларни ҳал қилишда муносиб ҳисса бўлади. Шу йўл билан Марказий Осиё **сайёрамизда** тинчлик ва хавфсизликка эришишга қаратилган инсоният аҳиллиги ва биргаликдаги саъй-ҳаракатлар майдонини кенгайтиради.

Мазкур анжуман иштирокчиларига унумли ва самарали иш, ҳамжиҳатлик ва муваффақиятлар тилайман.

Эътиборларингиз учун ташаккур.

БУГУНГИ КУН «ТО» «ТО» НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

❑ Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош котибининг махсус вакили Маҳмуд Мистирийни қабул қилди.

❑ Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов Ҳиндистон Республикаси ташқи ишлар давлат вазири Салмон Хуршидни қабул қилди.

❑ Олий Мажлис раиси Эркин Халилов мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Германия бундестаги фракцияси раисининг биринчи ўринбосари Михаэль Глосс бошчилигидаги делегацияни қабул қилди.

❑ Бугун Нукусда Орол муаммоларига бағишланган халқаро анжуман иш бошлайди. Унинг ишида Марказий Осиё давлатларининг раҳбарлари иштирок этиши мўлжалланяпти.

❑ Мамлакатимизнинг пахта хирмони 1,2 миллион тоннадан ошиб кетди.

❑ Тошкентда Ҳамдўстлик мамлакатларининг ижтимоий фанлар бўйича ўқитувчилари ва мутахассислари семинари иш бошлади.

ҲАМДЎСТЛИКДА

❑ Кеча Уральск шаҳрида Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоев Россия ҳукуматининг раиси Виктор Черномирдин билан учрашди.

❑ Қозоғистон Президентининг Фармонига мувофиқ мамлакат пойтахти Олмаотадан Оқмола шаҳрига кўчирилди. Айни пайтда Қозоғистон Президентининг Олмаотада ҳам қароргоҳи бўлади.

❑ Россиянинг Плецеск космодромидан учирилган «Прогноз-М2» илмий йўлдошида амалга оширилаётган «Интербол» халқаро дастурида 15 давлат, шу жумладан Ўзбекистон ҳам иштирок этмоқда.

❑ Беларусь Президенти Александр Лукашенко мамлакат осмони устида уриб туширилган шардаги икки нафар АҚШ фуқароси ҳалок бўлганлиги муносабати билан Америка Президенти Билл Клинтондан узр сўради ва ўз таъзиясини изҳор этди. Унинг фармойиши билан ушбу ҳодиса юзасидан жиноий иш қўзғатилди.

❑ Бугун Москвада Россия ва Болгария ҳукумат раҳбарлари ўртасида иқтисодий алоқаларни ривожлантириш юзасидан музокаралар бўлиб ўтади.

❑ «Аргументи и факти» ҳафтаномасида ёзилишича, Қалмиқистон Президенти Кирсан Илюмжинов яқин вақт ичида мамлакат паламенти кўп хотинлик тўғрисидаги қонун лойиҳасини кўриб чиқишини айтган. Унга кўра Қалмиқистонда эркакларга ўнтагача хотин олишга рухсат берилиши кўзда тутиляпти. Сўнгги сўровларга қараганда бу республика аёлларининг кўпчилиги кўпхотинликни қўллаб-қувватлаганлар.

ХОРИЖДА

❑ НАТО кечадан бошлаб 72 соат давомида Босния серблари ҳарбий истеҳкомларига ракета-бомба зарбалари беришни тўхтатиб туриш тўғрисида қарор қабул қилди. Ана шу муддат ичида серблар ўзларининг оғир артиллерияларини Сараево яқинидан олиб чиқиб кетишлари шарт.

❑ Покистон ўз ҳудуди орқали Эрондан Ҳиндистонга газ қувури ўтказишга рухсат бермади.

❑ Колумбияда ҳукумат аъзоларидан яна бири — молия вазири гиёҳвандфурушлар билан алоқада айбланиб қамоққа олинди.

❑ Мексикада кучли зилзила рўй берди. Бу ердан қурбонлар ва вайронагарчиликлар тўғрисида маълумотлар олиняпти.

❑ Нью-Йоркдаги Халқаро савдо маркази биносининг 107-қаватида Профессионал шахматчилар уюшмаси тасарруфи остида Гарри Каспаров билан ҳинд гроссмейстери Виши Ананд ўртасида жаҳон биринчилиги бошланди. Дастлабки уч учрашувда дуранг натижа қайд этилиб, ҳозирча ҳисоб 1,5:1,5 бўлиб турибди.

ИЛМ ДАРГОҲИНИНГ ҚУТЛУҒ ТЎЙИ

Тошкент Давлат университети Марказий Осиёдаги энг қадимий билим масканидир. Бу ерда таълим олган мутахассислар нафақат республикамизда, балки қўшни давлатларда, ҳатто хорижий мамлакатларда ҳам халқ хўжалигининг турли соҳаларида самарали меҳнат қилмоқда. Ана шу қутлуғ даргоҳнинг ташкил топганига 75 йил тўлди.

Бу қутлуғ сана республикамизнинг барча вилоятларида муносиб нишонланди. Университет профессор-ўқитувчилари, бу ерда таҳсил олган ёзувчи ва олимлар жойларда бўлиб собиқ талабалар билан учрашувлар ўтказдилар. Ниҳоят, тантаналар мамлакатимиз пойтахти Тошкентга етиб келди.

Муҳташам «Туркистон» саройида 15 сентябрь куни Тошкент Давлат университетининг 75 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш бўлди. Тантанага пойтахт жамоатчилиги вакиллари, Марказий Осиё ва Ҳамдўстлик мамлакатларидаги бир қанча университетларнинг ректорлари, бошқа хорижий мамлакатлардан меҳмонлар ташриф буюрди.

Йиғилишни республика Олий ва ўрта-махсус таълим вазири О. Салимов очди. Республика Президентининг дорилфунун жамоасига йўллаган табригини ҳамда Тошкент Давлат университетига Шарқнинг буюк олими ва мутафаккири Мирзо Улуғбек номини бериш ҳақидаги Вазирлар Маҳкамасининг қарорини Бош вазир ўринбосари С. Саидқосимов ўқиб эшиттирди.

Президент Фармонига мувофиқ юбилей арафасида университетнинг алоҳида ўрнак кўрсатган профессор-ўқитувчиларидан бир гуруҳи ватанимизнинг фаҳрий нишон, унвон ва ёрлиқлари билан мукофотланган эди. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Раиси Э. Халилов ана шу юксак мукофотларни топширди.

Йиғилишда сўзга чиққанлар университетнинг малакали мутахассислар тайёрлашдаги республикада тутган ўрни, таълим ва тарбияни замон талаблари даражасига кўтариш борасида амалга оширилаётган тадбирлар ҳақида гапирдилар.

Тантанали йиғилишда Президентнинг Давлат маслаҳатчилари А. Азизхўжаев, Х. Жўраев қатнашди.

Йиғилиш республика санъат усталарининг катта концерти билан якунланди.

(ЎзА).

Шаҳримиздаги «Ўзэкспомарказ»да Ҳиндистон савдо кўргазмаси очилди. Кўргазмада Ҳиндистоннинг 80 дан зиёд машҳур фирма ва компаниялари ўз маҳсулотларини намойиш қилишмоқда. Бу маҳсулотлар орасида уй-рўзғор буюмлари, электр жиҳозлари, автомобиллар, кийим-кечак, дори-дармон, чарм маҳсулотлари, пардоз-андоз буюмлари бор.

СУРАТЛАРДА: кўргазмадан лавҳалар.

Рустам Шарипов олган суратлар.

Муштарий хабар беради...

ҚИЗИҚАРЛИ ТАДБИР

Мирзо Улуғбек туманидаги 49-ўрта мактабда қизиқарли тадбир бўлиб ўтди. Мактабга таклиф этилган Республика «Маҳалла» хайрия жамғармаси раисининг ўринбосари Гулнора Йўлчиева, «Баҳор» маҳалласи оқсоқоли Эркин Жаҳонгиров, уруш қатнашчилари, туман халқ таълими бўлими ходимлари, ота-оналар кенгашининг аъзолари сўзга чиқишиб «Оила-маҳалла-мактаб» концепциясининг амалда тадбиқ этиш борасида қилинаётган ишлар, бола тарбиясида қўни-қўшнилар ва маҳалланинг роли хусусида тўхталиб ўтишди.

Шуни таъкидлаб ўтиш жоизки, инглиз тилига ихтисослашган ушбу мактабнинг Англия билан ҳам алоқалари мустаҳкам. Шу йил ёзги таътил пайтида директор бошчилигида 10 кунга Англияга бориб ўша ердаги оилаларда истиқомат қилиб англияликлар турмуш тарзини ўрганиб қайтган 49-мактабнинг бир гуруҳ юқори синф ўқувчилари номидан 7-синф ўқувчиси Улуғбек Худоёров ҳам сўзга чиқиб, сафар таассуротлари тўғрисида гапириб берди.

Тадбир сўнгида мактабга «Маҳалла» хайрия жамғармасининг совғаси топширилди.

Дамир ИСАЕВ.

...миннатдорчилик билдиради

БАРАКА ТОПИШСИН

Ҳаммага маълумки, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Тошкент шаҳрининг Эски шаҳар қисмини қайта қуриш ва обод қилиш тўғрисида»ги қарори чиққандан кейин бу ерда улкан қурилишлар тез суръатларда олиб борилди. Сағбон, Қорасарой, Абдулла Қодирий ва бошқа кўчаларнинг кенгайиши муносабати билан бу ерда уйи бузилган хонадон эгаларига ҳеч бир тўсиқсиз уй ҳамда томорқалар ажратилди. Мен ҳам шу тоифадаги оилаларга кираман.

Оиламиз жуда катта. Икки ўғлим, икки келин ва уларнинг фарзандлари ҳаммаси бўлиб 15 жонмиз. Эски ҳовлимизнинг умумий майдони тўққиз сотих эди. Бу ердаги саккизта иморатдан бештаси йўлга тушди. Қолган уч хонада чол-кампир қолдик. Уй бузилиш олдидан ўғилларимга Тансиқбоев мавзесидан ҳар бири олти сотихдан келадиган иккита томорқа ерларини ажратишди. Хуллас, ҳеч биримизни хафа қилишмади. Шунинг учун мен ва менинг оилам қизғин миннатдорчилик билдирамиз.

Раҳим ҳожи ШАРИПОВ.
Сағбон кўчасида яшовчи хонадон эгаси.

...илҳомланади

ЖАМОЛИ БИР ГУЛИСТОН

Мустақиллик қуёши сочди нур зиё,
Барпо бўлди оламда янги бир дунё.
Бу дунёнинг жамоли бир гулистондир
Оламга доңғи кетган Ўзбекистондир!
Бунёдкорликдан мудом яшнар жамоли,
Янгиланмоқда эрур унинг камоли.
Янгиланди Тошкентим мисоли жаннат,
Андижону Наманганнинг анзори пайванд
Ҳусну кўрки бўлиб Темурга монанд.
Янгиланган Самарқанднинг иқболи баланд.
Бухоройи шариф ҳам бўлмиш навқирон,
Қашқадарё биз учун табаррук макон...
Янги либос кийибди шаҳар, қишлоғи,
Боқиб унга маҳлиё дўсту ўртоғи.
Жаҳон ичра барқ урган янги жаҳондир.
Шарқнинг гули яшнаган Ўзбекистондир!

Муҳтарам ҲАМИД қизи,
тиббиёт фанлари доктори, профессор.

...танқид қилади

ЁЛҒОН ВАЪДАЛАР

Биз Чилонзор туманининг Д-20-а мавзесидаги кўп қаватли 4-уйда яшовчи 90 хонадон аҳолиси ичимизга чироқ ёқса ёримай турибди. Нега десангиз мана 22 йилдирки ертўламиздан сув аримайди. 5-10 кунлаб электр чироғи бўлмайди, иссиқ ва совуқ сувларнинг қувурлари кесиб қўйилган. Ўтган қиш ойларида ёшу қари совуқдан анча азият чеккан эдик. Амаллаб баҳорга чиқиб олдик. Бироқ ойлар ўтган сари яна бултурги кун келишидан ниҳоятда чўчимоқдамиз.

Чунки таъмирлаш баҳонаси билан шу йил 11 майда қувурлар қирқиб ташланган эди. Ташқари ҳовлидаги водопровод қувури ямаб тузатилиб, 2 ой ўтгач ишга туширилди, совуқ сув берилди. Лекин қарию ёшнинг, ишчию хизматчининг саломатлиги, озодалиги учун ҳар дақиқада жуда ҳам зарур бўлган иссиқ сувга бир йилдан бери кўз тикиб ётибмиз.

Олдинги аризамизда кўтарилган камчиликларни тузатишга «Чилонзор 201-А» уй-жой ширкатининг директори Ш. Ризаев шу йил 22 февралда ёзма равишда ваъдалар берган эди. Ҳанузгача уни бажаришдан дарак бўлмаяпти.

Истагимиз шуки, бизнинг уйимизда ҳам яшаш учун қулай шароит яратилса.

4-уйда истиқомат қилувчилар номидан
С. СУЛАЙМОНОВА.
Жами 50 имзо.

Ижтимоий ҳимоя — амалда

АСҚОТАДИГАН КЎМАК

Ҳозирги иқтисодий шароит ҳар кимни ўз қобилиятини кенгроқ намоён этишга, тер тўкиб меҳнат қилишга ундамоқда. Албатта, яхши яшашнинг калити меҳнатдир. Лекин шундай оилалар борки, улар қандайдир сабабга кўра вақтинча бўлса ҳам иқтисодий ёрдамга муҳтож бўлиб қоладилар. Ҳозирги кунда буларни қўллаб-қувватлашнинг аҳволи қандай? Бизнинг республика «Маҳалла» хайрия жамғармаси раисининг ўринбосари Неъматилла Абдуллаев билан қилган суҳбатимиз ҳам мазкур жамғарманинг фаолияти хусусида бўлди.

—Кейинги пайтларда кўплаб маҳалла гузарлари ташкил қилиняпти. Уларнинг қурилишида жамғарманинг ёрдами қандай бўляпти?

— Уч йилга яқин вақт ичида жамғармамиз ўзининг низоми асосида фаолият кўрсатиб келяпти. Унинг асосий йўналишлари бизнинг миллий урф-одатларимизни ўрганиш, ҳаётга тадбиқ қилиш, маҳаллаларимизнинг ишини йўналтириш, янги маҳаллалар ташкил қилишдир. «Маҳалла» хайрия жамғармаси ташкил бўлган пайтда Тошкентда 300 дан ортиқроқ маҳалла бўлган бўлса, ҳозирги кунга келиб уларнинг сони 493 тага етди.

Айниқса республикамиз мустақилликка эришганидан буён маҳаллаларга бўлган эътибор кескин кучайди. Маҳаллага муносабат ўзгаргандан кейин анъана, урф-одатларимизни тиклаш учун албатта маҳалла ўзининг гузарига ҳам эга бўлиши керак. Ҳозирги кунга келиб ҳар ойда деярли ҳар бир туманда битта-иккитадан гузар очиляпти, десам янглишмайман. Биз мана шу гузарлар ташкил қилиш кераклигини ҳокимликлар билан гаплашиб маҳалла аҳли учун, маҳаллада қадимий халқ ҳунармандчилигини тиклаш, уларда кичик корхоналар, уйда ўтирган аёлларни, ёшларни ишга жалб қилиш ҳамда одамларга хизмат кўрсатишни яхшилашга қаратилганлигини таъкидладик. Уларнинг қурилиш жараёнини тезлаштириш мақсадида тегишли ташкилотларга бориб гаплашяпмиз. Керак бўлса бошқа ташкилотларни бу ерга жалб қилиб, ҳомийларни топиб, ишларимизни тезлаштиришга ҳаракат қиляпмиз. Ҳозир маҳаллалардаги корхоналар ҳам шу маҳаллаларнинг ривожланишига катта ёрдам беряпти. Улар иқтисодий томондан ёки қурилиш материаллари билан таъминлашда ёрдам беришяпти. Шулар туфайли гузарлар қурилиши жадаллашиб кетди. Бу албатта Тошкентимизнинг кўркига кўрк қўшяпти. Шаҳарда бўлаётган қурилишлар жуда катта. Мана шу катта қурилишлар қатори гузарларнинг қурилиши, уларнинг очилиши — бу маҳалланинг ҳозирги кундаги ўрнини янги поғоналарга кўтариб, уларнинг имкониятларини кенгайтиряпти.

— Ҳозир ҳар бир маҳалланинг ўз ҳисоб рақами бор. Унда ўзининг тегишли маблағи бўлади. Шу маблағдан кам таъминланган оилаларга ҳам ёрдам берилади. Ҳозирги кунда бу борада аҳвол қандай?

— Президентимизнинг «Кам таъминланган оилаларни ижтимоий ҳимоялаш тўғрисида»ги Фармонида маҳалла жамғармаларида махсус ҳисоб рақамлари очилиши лозимлиги айтилган. Мана шу махсус ҳисоб рақамларига ижтимоий ҳимоялашга қаратилган маблағлар ҳокимликлар томонидан ўтказилади. Бу пулдан ижтимоий ҳимоялашга аҳолига ёрдам берилади.

— Ўша пул, маблағлар тўғри тақсимланаётгани устидан сизлар назорат ишларини олиб борасизларми?

— Бу масалани нафақат бизнинг жамғармамиз балки молия вазирлиги, меҳнат вазирлиги, ҳатто суд, прокуратура идоралари ҳам назоратга олишган. Чунки Фармонда мана шу ташкилотларга текшириш ишлари юклатилган. Лекин бундан қатъий назар «Маҳалла» хайрия жамғармасининг фаолияти мазкур масалалар билан боғлиқ бўлганлиги учун ҳар бир тумандаги бўлинмаларимиз мана шу ташкилий ишларни амалга оширишда ҳокимликлар билан биргаликда иш олиб боришяпти. Энг асосийси мана шу берилаётган ижтимоий ёрдам ҳақиқий кўмакка муҳтож оилага етиб бориши назорат қилинади.

— Бу ёрдам пулини олиш учун иш жойидан маълумотнома ҳам керак бўладими?

— Умуман, бу гапингиз тўғри. Лекин яна масаланинг моҳиятига эътибор бериш керак. Юртбошимиз томонидан маҳалланинг ўрни шу даражада юқори баҳоландики, унга тегишли бўлган барча ишларни амалга ошириш маҳалланинг ўзига топширилди. Яъни, ёрдам пули ажратиш масаласи, маҳаллада ташкил қилинган комиссия, ундан кейин фуқаролар йиғинига оқсоқол бошчилигида унинг муҳокамасига қўйилади. Қоида бўйича ҳар бир муҳтож оила маҳалла оқсоқоли номига ариза ёзади. Ариза рўйхатга олинган кундан бошлаб икки ҳафта ичида комиссия томонидан кўриб чиқилади. Махсус комиссия ариза берувчининг оилавий шароитини текширгач, далолатнома тўлдирилади ва маҳалла оқсоқоли ёки котибига топширилади. Агар лозим топилса, ўша оиладаги ишлайдиганларнинг ишхоналаридан маълумотнома талаб қилиниши мумкин. Маҳаллага бўлган ишончнинг белгиси ҳам шундаки қўни-қўшни, маҳалла ким қанақа яшаётганини билади.

Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида моддий томондан қийналган оилалар ўзининг шароитини маълум давр оралиғида тиклаб олгунча кўмаклашиш — бу ҳукуматимиз томонидан кўрсатилаётган катта ғамхўрликдир. Бундан ташқари баъзи корхоналарда қисқартиришлар бўлиб, маълум муддат ишсиз қолаётганлар ҳам бор. Улар оила боқиши керак. Мана шу даврда маҳалладан берилаётган ёрдам жуда асқотиши табиий.

Сўзимнинг охирида маҳалла оқсоқолларининг эътиборини бир нарсага қаратмоқчиман. Баъзи маҳалла оқсоқоллари аризалар уч ойда бир марта кўрилади деган фикрда бўлишади. Бу ундай эмас. Аслида аризаларни ҳар ойда кўриб чиқиш лозим. Қабул қилинган қарор эса уч ой муддатгача ўз кучида бўлади. Шунинг учун мен яна бир марта оқсоқолларимизга таъкидлаб ўтмоқчиманки, фуқаролардан тушган аризаларни ўн беш кун давомида маҳалла йиғинининг мажлисида кўриб чиқиб, уларга кейинги ойдан нафақа белгилаш ёхуд белгиланмаслиги тўғрисидаги жавобни бериши керак.

Яна шуни айтмоқчиманки, маҳаллаларни ривожлантириш, у ердаги тижорат ишларини равнақ топтириш, кичик корхоналар ташкил этиш, умуман аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш масалалари бўйича халқимиз хоҳлаган пайтларида бизнинг туман бўлинмамизга, шаҳар, республика бўлинмасига мурожаат қилишлари мумкин. Биз уларга ёрдам беришга доимо тайёрмиз.

Суҳбатдош
Султонмурод УМАРОВ.

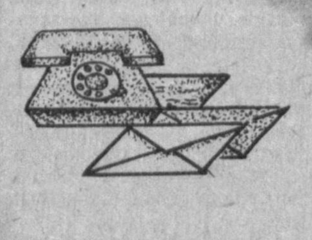

Газета—муштарий—газета

Азим шаҳар Тошкентнинг жамоли кун сайин очилиб бормоқда. Қад ростлаётган муҳташам саройлар, гўзал бинолар фикримизнинг яққол далилидир.

Рустам Шарипов олган сурат.

Сўраган эдингиз...

УЗУМНИ САҚЛАШ УСУЛЛАРИ

Хонадонимиздаги уч туп токнинг меваси шиғил пишган. Қишга узум ғамлаб олмоқчи эдик. Узумни қандай уринтирмасдан сақлаш ҳақида маълумот берсангиз.

М. Ҳамидов,
Ибн Сино мавзеси.

Мутахассисларнинг фикрича, узум банди ўткир пичоқ билан қирқилади. Сақлашга мўлжалланган узум етилиши билан узилади. Вақтидан ўтказиб юборилмайди. Шундан сўнг эзилган, ириб кетиш хавфи бўлган доналари бошқаларини ҳам бузмаслиги учун кичкина қайчи билан олиб ташланади. Уни шундай осиш кераккки, бошлар бир-бирига тегиб турмаслиги лозим. Агар узум ерга териладиган бўлса, ясмиқ похоли ёки арғувон чўпларидан ер юзасига юпқа қилиб тўшаб юбориш зарур. Баъзилар узум бошини хамир аралаштирилган намакобга солиб, сўнг похол устига терадилар. Узумни буғдой сақланадиган хонага осиш ҳам яхши натижа беради. Буғдой чанги уларга қанчалик кўп ёпишса узум шунча бузилмай туради. Яна бир усул ҳақида. Ёмғир суви учдан бири қолгунча қайнатилади. Сўнг уни шиша идиш ёки сирланган идишга солинади. Сув идишда қуриб қолмай туриб, узум бошлари шу идишга солинади. Идиш оғзи маҳкамлаб беркитилади. Бундай сақланган узум тоза туради ва айнимайди.

САЛҚИН ЖОЙДА ҚУРИТИЛАДИ

Мўъжазгина томорқа хўжалигимизда олма, нок, олча, гилос каби мевали дарахтлар бор. Уларнинг уруғидан олиб, ниҳоллар етиштирмоқчи эдик. Данакли мевалардан уруғ олиш ва уларни экишга тайёрлаш йўллари қандай?

О. ДОЛИМОВ,
Сарҳумдон маҳалласи.

Олма ва нок навларининг уруғларини тайёрлаш учун қўлда пичоқ билан меваларни тўртга бўлиб, уларнинг орасидан уруғини қуритишда «гўшти»дан қўлда ажратиб олиш йўли билан тайёрланади. Олча, гилосларнинг уруғларини олиш учун уларнинг мевасини эзиб, уруғни «гўшти»дан ажратилади. Сўнгра ювиб қуритилади. Уруғлар қайси усул билан тайёрланмасин, уларни фақат соя жойда қуритиш керак. Чунки офтобда уруғнинг кўкариш хусусияти йўқолади. Баҳорда экиладиган уруғлар қийғос униб чиқиши учун уларга кузда етарли шароит туғдирилади. Бунда уруғ нам қумга аралаштирилади. Бунинг учун бир қисм олма, нок уруғлари уч қисм, данаклар эса 4-5 қисм қум билан аралаштирилади. Қумга аралаштирилган уруғлар намлангач, яшик ёки хумларга солиниб, қиш давомида ертўлаларда сақланади ёки ерга кўмиб қўйилади. Чунки ертўлада сақланган уруғларни парвариш қилиш, яъни вақти-вақти билан ағдариб туриш ва намлаб туришга тўғри келади. Қумланган уруғларни ҳарорати 3-7 даража бўлган шароитда сақлаш керак.

ИССИҚХОНА ТАЙЁРЛАБ ОЛИНГ

Ўлкамизга куз фасли кириб келди. Кўпчилик томорқа хўжалик эгалари қишда ҳосил етиштириш пайига тушиб қолдилар. Томорқа майдонидан унумли фойдаланиш керак-да. Энг содда иссиқхона (теплица) тайёрлаш йўллари бўйича маслаҳат берсангиз.

А. ТОИРОВ, меҳнат фахрийси.

Шу ўринда венгриялик боғбонлар ўзига хос ажойиб ёғоч иссиқхона яратиб олишганини айтиб ўтмоқчимиз. У бир нечта деталлардан иборат бўлиб, михсиз, бир неча дақиқа давомида йиғилади. Тахталар ва фанерадан иккита бўйлама (эни 230 миллиметр, узунлиги хоҳлаганча олинади), битта кашак, икки ёки тўртта ром, иккита тиргак устун тайёрланади. Ҳамма ёғоч деталлар икки-уч марта алифланади, сўнг атмосфера таъсирига чидамли бўёқ билан қопланади. Ромларни йиғишга алоҳида эътибор бериш керак. Уларни очиш ёки бутунлай олиб қўйиш учун штирлар ва кронштейнлардан иборат ошиқ-мошиқлардан фойдаланилади.

Абдулла САЪДИЕВ.

Табиби ўзингиз

МИНГ ДАРДГА ДАВО

Маълумки, асал қадим-қадимдан шифобахш, турли касалликларга дармон ҳисобланади. Ундан халқ табобатида жуда кенг фойдаланиб келинган. Қуйида берилаётган маслаҳатлар бўйича иш тутсангиз асалнинг шифобахш хосиятларига яна бир бор ишонч ҳосил қиласиз.

❑ Кундузи 40-80 грамм, кечқурун 30-60 грамм асални нонушта, тушликдан бир ярим-икки соат аввал, кечки енгил овқатдан 2-3 соат сўнг қайнатилган илиқ сувда эритиб ичилади. Даволаш жараёни 1-2 ой давом этиб, бу усул ошқозон яраси ҳамда ўн икки бармоқли ичак хасталиги учун қўлланилади.

❑ Бундай касалликларни даволашда бошқача усул ҳам мавжуд: 600 грамм асални уч қисмга бўлиб, иситилган ҳолда оч қоринга истеъмол қилинади. Бунинг учун асал солинган идиш 50 даражадан ошмаган иссиқ сувда ушлаб турилади. Даволаш жараёни 15-20 кунни ташкил этади.

❑ Ошқозон яраси касаллигини яна бир халқ табобати усулида ҳам даволаш мумкин. 2 ош қошиқ суюлтирилган асални тунда очиқиброқ истеъмол қилинади. (Қотиб қолган асални идиши билан иссиқ сувга узоқроқ солиб, эритиш мумкин).

❑ Номи зикр этилган хасталикдан фориғ бўлишда бошқача усулни ҳам қўллаш мумкин: 250 грамм асал, 350 миллиграм алоэ шарбати аралаштирилиб, ҳафта мобайнида шиша идишда қоронғи жойда сақланади. Тайёр дори кунига 3 марта овқатдан икки соат аввал: дастлабки етти кунда бир чой қошиқда, кейинги кунларда ош қошиқда ичилади.

Эслатиб ўтамизки, алоэ хужайраларни ўстириб шу билан бирга салбий ҳолатларни ҳам юзага келтириб чиқариши мумкин. Шу сабабли ундан шифокор маслаҳатисиз узоқ вақт ва бетартиб фойдаланиш зарарлидир. Устига устак қон босими бор кишилар, оғироёқ аёллар, ўсимтаси борлар бу усулни қўлламаганлари маъқул.

❑ 1 ош қошиқ асални 1 пиёла сув эритиб, овқатланишдан 1,5-2 соат илгари ичилади. Даволаниш муддати 2 ой (кислоталилик юқори бўлганда гастритда қўлланилади).

❑ 50-100 грамм асални ҳеч нимага аралаштирмай истеъмол қилинади (ичаклар фаолиятини енгил, бўш ҳаракатга келтириш усули).

❑ Бир пиёла маъданли сувда бир ошқошиқ асал эритилади. Кун ора бир маҳал наҳорга ой давомида ичилади. (Жигар ва ўт пуфак хасталигида).

❑ Ош қошиқда балиқ мойи, тухим сариғи, бир қошиқ асал, стаканнинг 3/4 қисмидаги сув билан аралаштириб ҳар 1 соатда бир катта қошиқдан ичилади (Мустаҳкамловчи восита).

❑ Йўғон ичакнинг пастки қисми шамоллаганда, бавосил, турли ёриқлар, яралар, тўғри ичак эррозиясида қўлланиладиган усул: асални тенг баробар миқдордаги сувда эритиб, пахта ё бинт ботирилади микроклизма қўйилади.

Нозима УЛМАСОВА
тайёрлади.

Миллий қадриятларимиз

ТОШКЕНТНИНГ ЧИЛЛА РАСАДХОНАСИ

Тошкентимизнинг тарихи минг йилларга бориб тақалади. Қадим ва ҳамиша навқирон Шошнинг тарихий обидаларини асрлар қатига яширинган жавоҳирга қиёс қилгим келади. Шаҳарнинг Кўкча даҳасидаги қабристонда Шайх Зайниддин Бобо мақбараси ёнида ажиб расадхона борлиги аниқланди. Биз тадқиқот ишларига бевосита алоқадор бўлган заҳматкаш инсон, фалакшунос Саид Баҳром Азизов билан суҳбатлашиб, расадхона ҳақида тўлиқроқ маълумотга эга бўлишни истадик.

— Ушбу расадхона минг йилдан ҳам ортиқроқ тарихга эга. Авваллари уни Шайх Зайниддин Бобо мақбараларининг бир қисми деб тахмин қилинган. Аммо расадхона кеча ё бугун ўз-ўзидан пайдо бўлиб қолгани йўқ. Менга физика-математика фанлари номзоди Октябрь Турсунов билан уни ўрганиб чиқишим учун бир неча йиллар сарф бўлди. Расадхона IX — XII асрларда, балки ундан ҳам илгари қурилган бўлиб, ўша ерлик кишилар учун ҳам соат, ҳам қуёшнинг ёзда уфқдан энг баландлигини аниқлаш учун хизмат қилган. Шунингдек ўзига хос тақвим вазифасини ҳам ўтаган. Яъни у орқали қиш чилласи, ёз чилласи дея аталмиш йилнинг совуқ ёки иссиқ энг авж олган палласини аниқлаш имконияти ҳам мавжуд эди. Шунинг учун уни чилла расадхонаси деб юритилса тўғрироқ бўлади. Расадхонанинг тузилиши ундан олти аср кейин итальян олими Галилео Галилей яратган телескопнинг ибтидосидир. Айтмоқчиманки, бундан неча-неча асрлар аввал ҳам пойтахтимизда илм-фан гуркираб тараққий этган. Унинг қурилиш, тузилишининг ўзи алоҳида бир мўъжизадир.

Йилнинг ёз чилласида қуёш энг юқори кўтарилган вақтида унинг шуъласи икки туйнук орқали ўтиб, пастки хона заминида аксланади. Бу ҳол йилига бир марта юз беради. Мана шу туйнукдан нурнинг тарқалиши қуёшнинг ердан кўтарилиши баландлик бурчаги ва умуман расадхона меъморчилиги аниқ математик ҳисоб-китобларга жуда мос келиши киши ақлини лол этади. Жаҳондаги қадимги расадхоналар ичида мўъжизавий равишда мукаммал сақланиб қолган Тошкентнинг чилла расадхонаси устма-уст жойлашган икки хонадан иборатдир. Унинг юқори хонасида оламнинг тарафини, куннинг соатини, йилнинг фаслини аниқлаш мумкин. Унинг қурилиши фанда маълум обскур хонаси хусусиятига асосланган (яъни қуёш нурини қоронғи хонада туйнукдан тушиб, қарши томонда аксланиши).

Расадхона биринчи қаватининг асосий замини телескоплар, фотоаппаратлар қурилмасида қўлланиладиган диагфрагманинг нодир сақланиб қолган ибтидоий ҳаётдаги кўринишидир.

— Расадхонанинг қабристон ҳудудида жойлашгани, устига-устак мақбаранинг чеккасидан ўрин олгани тасодифми?

— Тадқиқотларга қараганда чилла расадхонаси теп-текис жойда бунёдга келган. Расадхона туйнугидан, самовий кузатишлар асосида тунги юлдузлар жойлашувига қараб экин-текин экилган, ҳосил ўрими бошланган, қишга тайёргарлик кўрилган. Бағдодлик олим Шайх Шаҳобиддин Абу Ҳафс Умар Сухравардийнинг ўғилларидан бири бўлмиш Шайх Зайниддин Бобо юртимизга келади. Аниқроғи Кўкча дарбозадаги Орифонун қишлоғида қўним топади ва ўша даврда энг покиза, тоза маскан ҳисобланмиш расадхонада яшай бошлайди. У киши оқсуяклар юқори табақа вакили бўлгани сабабли ҳам, вафотидан сўнг уни айнан ўша расадхона ёнига дафн этадилар. Муқаддас кишилар қабрига яқин кўмилган одам жаннатга тушади деган ақидага асосланиб, кишилар ўз қариндош-уруғларини Шайх Зайниддин Бобо қабрлари яқинига кўма бошлайдилар. Шу тарзда Кўкча қабристони пайдо бўлади. Вақт ўтиб қабристон ҳудудидаги расадхона буткул одамларнинг ёдидан кўтарилиб кетади.

— Расадхонани ўрганиш ишлари ҳали тугамаган бўлса керак...

— Расадхона, яъни «кузатув» хонани текшириш учун меъморлар, тадқиқотчи олимлар ташриф буюришган. Биласизми, расадхона ичидаги яна бир кичик хона чуқур қазилган эди. Тахминларга кўра қадимдан бу ердан Ҳазрати Имом масжидига ер ости йўли бўлган. Ҳужра ичидаги девор ғиштлари ҳозирда жуда хира тортиб кетган. Ғиштлар уч тарафи билан, яъни қирраси билан терилган бўлиши ҳам эҳтимолдан ҳоли эмас. Қуёшдан келаётган нурлар эса ҳар лаҳзада мана шу қирраларга тушган. Айтиш мумкинки, бундай қадимги расадхоналар Хоразмда, Хитойда ҳам бўлган. Лекин ер юзидаги мукаммал сақланиб қолган ягона расадхоналардан бири мана шу чилла расадхонасидир. Унинг ҳам диний, ҳам илмий, ҳам ҳиссий аҳамияти беқиёсдир. Сабаби ҳужра деворларининг яна бир хусусияти — у ерда овоз чиқарилса жуда жаранглаб кетади. Расадхона манбаида олиб борилган тадқиқотлар асосида чилла тақвими ҳам аниқланди. Чилла расадхонаси бугун ҳам амалда ўз вазифасини бажаришга тайёр.

Нодира УМАРОВА.

«Тошкент оқшоми»га жавоб берадилар

«УЧ СЎМЛИК ЖАНЖАЛ»

«Тошкент оқшоми» газетасининг шу йил 31 июль сонида юқоридаги сарлавҳа остида берилган танқидий мақолада шаҳар пассажир транспорти хизматидан фойдаланаётган айрим йўловчиларнинг чипталарни олмаётганликлари, назоратчилар қўлига тушган пайтларида эса ҳар қандай важ-карсонларни кўрсатаётганликлари аниқ далиллар билан кўрсатиб ўтилган эди. Ушбу мақола юзасидан Ўзбекистон ХДП Бектемир туман кенгашининг биринчи котиби Р. Маматқулова имзоси билан жавоб хати олинди. Жавобда жумладан шундай дейилади:

«Тошкент оқшоми» газетасида босилган мақолада келтирилган далиллар, хусусан айрим йўловчиларнинг транспортда бепул юриш ҳуқуқини берадиган махсус ҳужжатлар ўрнига партия билетини кўрсатиб транспортдан фойдаланганлик тўғрисидаги кира ҳақидан шу йўл билан қутилиб кетишга ҳаракат қилаётганликлари бизни жуда ранжитди. Мен Ўзбекистон ХДП аъзоси сифатида, унинг Бектемир тумани партия ташкилоти раҳбари сифатида партия аъзоси бўла туриб унинг обрўсини туширишга интилаётган бундай айрим кимсаларнинг қилмишини қоралайман ва туман партия ташкилотларининг барча раҳбарларини партия аъзолигига кираётган кишиларни танлашга синчковлик билан ёндошишга даъват этаман.

Ушбу мақолада номи тилга олиб ўтилган Ўзбекистон ХДП аъзоси Муаззам Жамоатовна Ғафурова масаласига келганда шуни таъкидлайманки, у болалар боғчасида тарбиячи бўлиб ишлаган, кейин турмушга чиққан, ҳозирги пайтда туғиш таътилида, Тошкент вилоятининг Жумабозор қўрғонида истиқомат қилади. Уни топишнинг имконияти бўлмади, лекин зудлик билан котиблик соатини чақирдик, туман кенгаши ижроия бюросининг навбатдан ташқари мажлисида номатлуб хулқи учун М. Ж. Ғафуровани партия сафидан ўчирдик.

Ижроия бюро барча котиблар зиммасига ушбу далилни ўз партия ташкилотларида муҳокама қилишни, ҳар бир партия аъзоси ўртасида тушунтирув ишларини олиб боришни топширди».

ДАЛИЛЛАР ТАСДИҚЛАНДИ

Таҳририятга Юнусобод туманида жойлашган «Элобод» — маҳалла аҳли номидан шу ҳудуддаги хонадонларни электр энергияси билан таъминлаш ночор аҳволда эканлиги, электр чироқлари аксарият тунги пайтлари тез-тез ўчиб туриши ҳақида шикоят хати тушган эди. Ушбу мактубда келтирилган далиллар текшириб, чора кўриш учун Тошкент шаҳар электр тармоқлари корхонасига юборилганди.

Яқинда таҳририят ана шу шикоят хати юзасидан Тошкент шаҳар электр тармоқлари корхонаси директори Ботир Тешабоевдан қуйидаги мазмунда жавоб хатини олди:

«Юнусобод тумани «Элобод» маҳалла аҳолиси томонидан юборилган шикоят хати жойига бориб текширилди. Хатда келтирилган далиллар тўла тасдиқланди. Маҳалла аҳолисини электр энергияси билан таъминлашни яхшилаш мақсадида 8-уйга тортилган ер ости кабели таъмирланди. 6-7-уйлар оралиғидаги ер ости кабелини янгилаш Юнусобод туман электр тармоқлари зиммасига юклатилди. Туман электр тармоқлари бошлиғи Д. Матниёзов эътиборига ушбу ишларни шу йилнинг 25 сентябригача тугаллаш ҳавола этилди».

Хат босилмаса ҳам

ОЛТМИШ ФОИЗ МИҚДОРИДА

Таҳририятимизга Тошкент шаҳар Шайхонтоҳур туманининг Оқтепа даҳасида истиқомат қилувчи нафақахўр Зубайда Иброҳимова қуйидаги мазмундаги хат йўллаган эди.

«Ҳурматли таҳририят! Пенсия таъминоти тўғрисидаги янги Қонуннинг 28-моддасида «Пенсияларга устама ҳақлар» К бўлимида: «Ўзбекистон Республикаси олдида алоҳида хизматлари бўлган шахсларга хизматларига қараб, энг кам иш ҳақининг 100 фоиздан 150 фоизгача устама ҳақ тўланади» дейилган. Мен «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими» унвонига эгаман. Лекин менга устама ҳақ энг кам ойлик миқдорининг 60 фоизи миқдорида тўланмоқда. Шу тўғрими?»

Ушбу мактуб шарҳлаб бериш учун Тошкент шаҳар ҳокимлиги ижтимоий-таъминот бошқармасига юборилганди. Яқинда таҳририят шу бошқарма бошлиғининг биринчи ўринбосари Ҳ. Файзуллаева имзоси билан жавоб хати олди. Жумладан унда шундай дейилади:

«Ўзбекистон Республикасининг 1993 йил 3 сентябрдаги «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги Қонунида шахсий пенсия тайинлаш кўзда тутилмаган бўлса-да олдинги Қонунлар асосига кўра республика ва маҳаллий миқёсдаги шахсий пенсионерларга белгиланган имтиёзлар умрбод сақлаб қолинган. Янги Қонунда кўрсатилган «Алоҳида хизматлари учун» қўшимча эса республика Президенти Фармони билан белгиланади. Шунга кўра сизга ҳукумат томонидан берилган «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ходим» унвони учун пенсиянгизга энг кам иш ҳақининг 60 фоизи миқдорида қўшимча тўланади».

Ўзбекистон ва жаҳон

САМАРАЛИ ИЛМИЙ САФАР

Буюк Британиядаги «Мерси Прожект» хайрия ташкилоти жаҳондаги қатор мамлакатлар билан яқин алоқаларни йўлга қўйган. Бу нуфузли ташкилот Ўзбекистон билан ҳам борди-келди муносабатларини ташкил этмоқда.

Мазкур ташкилот махсус таълим муассасаларида ногирон болаларга таълим ва тарбия бериш, уларни мустақил ҳаётга йўллаш каби тарбиявий-маърифий масалалар билан яқиндан шуғулланаётгани туфайли биринчи навбатда Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазирлиги билан шартнома тузди. Ана шу ҳамкорлик ҳужжатида ўзаро тажриба алмашиш, таълим-тарбия соҳасидаги илғор иш усулларини қўллаш сингари қатор масалалар ҳам ўз ифодасини топди. Шу мақсадда борди-келди алоқалари ҳам йўлга қўйила бошланди.

Шартномага мувофиқ «Мерси Прожект» ташкилоти таклифи билан бир гуруҳ ўзбек дефектолог мутахассислари Англия сафарида бўлдилар. Республика таълими илмий-методика марказининг етакчи мутахассислари шу сафар чоғида Буюк Британияда ногирон болалар таълим-тарбияси билан боғлиқ қатор маърифий жараёнлар билан атрофлича танишдилар.

Ўзбекистонлик меҳмонлар Лондон шаҳридаги кўзи ожизлар қироллик институтига таклиф қилиндилар. Бу ерда кўзи ожиз болалар таълими бўйича олиб борилаётган илмий тажрибалар, шу мавзуларда амалга оширилаётган тадқиқотлар делегация аъзоларида қизиқиш уйғотди.

Лондондаги «Жозеф Кларк» мактаби иш тажрибаси ҳам меҳмонларда яхши таассуротлар қолдирди. Ройгет шаҳридаги «Линден» мактабида йўлга қўйилган таълим-тарбия ишлари ҳам эътиборни ўзига тортди. Бу мактаб ақли заиф болалар маънавий камолоти борасида бой тажриба орттирган бўлиб, бу таълимий жараёнлар қатор йирик қўлланмалар учун асос бўлиб хизмат қилган.

Шунингдек, дефектологлар Редхил шаҳридаги кўзи ожизлар коллежи, Совиноукус шаҳридаги «Дортенхаус» мактаб-интернати педагогик жамоалари шу кунларда олиб бораётган илмий методик кузатишлари натижалари билан ҳам яқиндан танишдилар.

Ушбу илмий сафар гуруҳ аъзоларини кўзи ожиз ва заиф кўрувчи, ақли ногирон болалар билан ишлаш борасида инглиз педагог мутахассислари орттираётган илғор усуллар билан қуроллантиришда муҳим таълимий аҳамият касб этди. Бундай бой тажрибаларни республикамиз шароитида қўллаш мақсадида республика ўқув-методика маркази мутахассислари қатор тавсиялар тайёрлашга киришдилар.

Рашид АНВАРОВ.

Мардлар қўриқлайди Ватанни

ҲАЯЖОНЛИ КЕЧА

Ватан олдидаги муқаддас бурч — ҳарбий хизматга кузатиш пайти бўлажак аскарлар учун энг ҳаяжонли дамлар ҳисобланади.

Куни кеча навбатдаги чақириқ билан мустақил ватан хизматига отланган, яккасаройлик бир гуруҳ бўлажак юрт посбонларини тантанали кузатиш маросими уларнинг эсида жуда узоқ сақланадиган бўлди. Туман Ёшлар Иттифоқи қўмитасининг ташаббуси билан уюштирилган ушбу тадбирга ёш аскарлар билан бирга кекса фахрийлар, мудофаа бўлими ходимлари, туман раҳбарлари ва санъаткорлар ҳам таклиф этилдилар.

Кечани Яккасарой тумани ҳокими Алишер Мирқосимов кириш сўзи билан очди.

— Азиз фарзандларимиз, бугун сизларга тилагимиз битта — муқаддас хизматни аъло даражада бажариб, ёруғ юз билан қайтингиз, — деди жумладан туман ҳокими. — Биз сизларни қучоқ очиб кутиб олайлик. Туманимизнинг янада гуллаб-яшнаши учун сизлар билан биргаликда ҳали қиладиган ишларимиз кўп.

Шундан сўнг истеъфодаги генерал-лейтенант Собиржон Охунжонов сўзга чиқиб, юртбошимиз томонидан Ватанимизнинг ҳарбий салоҳиятини такомиллаштириш учун берилаётган алоҳида эътибор, фахрийларга кўрсатилаётган катта ғамхўрлик ҳақида гапириб берди.

Бу йил фашизм устидан қозонилган буюк Ғалабанинг 50 йиллиги бутун МДҲ бўйлаб кенг нишонланди. Шу муносабат билан Украина Республикаси томонидан таъсис этилган «Украина озод этилганлигининг 50 йиллиги» медаллари билан кўплаб қаҳрамон фахрийларимиз ҳам тақдирландилар. Собиржон Охунжонов ана шундай медалларнинг бир нечтасини яккасаройлик кексаларга тантанали равишда топширди.

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий қўмитасининг котиби Боймурод Юсупов ҳам бўлажак посбонларга оқ йўл, аъло хизмат тилаб, шундай деди:

— Ҳадемай буюк боболаримиз қадами тегиб шон-шуҳрат қозонган Самарқанд, Бухоро, Термиз каби шаҳар ва вилоятларда ўз бурчларингизни бошлайсизлар. Шуни унутмангки, сизлар ўзининг беқиёс ҳарбий иқтидори билан бутун жаҳонни лол қолдирган соҳибқирон Амир Темур, Бобур Мирзоларнинг авлодларисизлар. Томирларингизда буюк боболар қони жўш урар экан, сиз ҳам уларнинг шон-шавкатларига муносиб фарзандлар бўласизлар, деб ишонамиз. Яқинда АҚШда ўтказилган ҳарбий машқлар намойишида юртимиз номидан қатнашган бир гуруҳ ҳарбийларимизнинг маҳоратлари юксак баҳолангани ҳам албатта ҳаммамизни қувонтиради.

Тантанали кечага таклиф этилган ҳурматли меҳмонлар ва бўлажак аскарлар саҳий куз тароватини инган тўкин дастурхонга таклиф этилдилар. Яккасарой тумани маданият бўлимига қарашли «Хуршид» маданият уйининг «Мовий нур» дастаси уларга хизмат кўрсатди. Айниқса, кеча сўнгида хушовоз хонанда Каромахон Худойбердиеванинг шўх яллалари барча ёшларни даврага чорлади. Хуллас, ушбу шодиёна бутун хизмат даври давомида яккасаройлик аскарларнинг хотирасида сақланадиган бўлди.

Бахтиёр ҲАЙДАРОВ.

Ким ҳам қўшиқ айтишни истамайди, дейсиз. Лекин бу бахт ҳаммага ҳам насиб этавермас экан..

Ҳар кимнинг дарди макон айлаган ўз қўшиғи бор. Мени, сизни, яна кимнингдир юрагига қўшиқлари йўл топа олган овоз эл назарига тушади. Кўпчиликка таниш бўлган мухлислари, сиз ҳам беихтиёр қўшиққа ҳамоҳанг хиргойи қиладиган «Мен ёшликман, мен ёшликман, ё-о-о-шликман», дея куйловчи қўнғироқдек овоз ёдингизга тушдими?! Танидингизми?.. Бугунги суҳбатдошимиз Мавлуда Ойнақулова.

Санъат сеҳри

«АРМОН БЎЛМАСИН»

— Мавлулда опа, ўзингиз айтганингиздек сира ўзгармабсиз.

— Раҳмат.

— Охирги пайтларда телеэкранда, радиода унчаям фаол эмассиз...

— Тамарахоним жамғармаси қошида 1992 йил Тамарахоним музейи очилган эди. Ҳозир музейда опанинг ашулаларини ўрганаяпман.

— Янглишмасам куй-қўшиққа ошно гўзал воҳаданмисиз дейман?

— Санъатга ошно гўшадан эканлигим рост. Лекин хоразмлик эмасман. Тошкент вилоятидаги Ўртачирчиқ туманининг Аскарлик деган жойи бор. Ўша ерда туғилганман. Оила аъзоларимизнинг барчаси ё қўшиқ айтади, ё мусиқа асбобларидан камида биттасини чалишни билади, десам лоф эмас.

— Илк саҳнага чиққан кунингизни эслай оласизми?

— Ўқувчилик даврларимда қўшиқ айтар эдим. Биринчи устозим — мусиқа муаллими С. Норлибоев мени санъатнинг сеҳрли салтанатига, қўшиқнинг сирли оламига етаклаганлар.

— М. Қориёқубов номли Ўзбек Давлат филармонияси қошидаги «Лазги» ансамбли жамоасига келишингиз тарихи қандай бўлган?

— 1971 йил Республика вокалистларининг танлови бўлиб ўтган. Кўрикда мен ҳам иштирок этган эдим.

Минг бир истиҳола, ҳаяжон билан, амаллаб қўшиқни айтиб, энди саҳнадан тушаётганимда «Лазги» ансамбли раҳбари Гавҳархоним Раҳимова «Қўшиқ айтишни яхши кўрасанми?» дедилар. Мен «Ҳа» дедим. «Мен билан кетасанми, сенга қўшиқ айтишни ўргатаман» дедилар. Мен қўрқа-писа «Агар ойим рухсат берсалар...» дедим.

Ўша кезлар 9-синфда ўқир эдим. Ўқиш қолди. Мен Тошкентга келдим.

— Қозоғистон Республикасида бўлиб ўтган Ўзбекистон Республикаси кунларида муваффақиятли чиқиш қилдингиз. Ана шу кунлар ҳақидаги фикрларингиз билан ўртоқлашсангиз...

— Ўзбекистон Республикаси кунларидан ижодий илҳом, янги-янги ғоялар билан қайтдим. Қозоғистондаги бу кунлар каттагина танаффусдан кейин бўлди.

— Санъаткор учун қилган меҳнатларининг, изланиш, ижодининг самараси мухлислари муносабатида билинади. Саҳнага чиқиш, мухлислар олдида «имтиҳон» бериш ғоят масъулиятли, ҳаяжонли иш. Саҳнага чиқишнинг ўзи бўлмайди. Бунинг учун кўнгилда ўзига ишонч, журъат керак. Сиз қўшиқчи эканлигингизга қачон ишонгансиз?

— 1975 йил Тунисда Жаҳон Ёшлар фестивали бўлиб ўтди. Унда мен дугонам Урбигул Суярбоева билан гармонда ашула айтганмиз. Нимаям бўлди-ку, эртанги саҳнага чиқишга дастуримизда йўқ «Ёр-ёр» ва арабча қўшиқ айтишимиз керак бўлиб қолди. Матнни ёдладик. Саҳнадамиз... Арабча қўшиғимиз охирига етар-етмас бутун зал оёққа туриб, бизни олқишлади. Оний лаҳзаларда мен кимлигимни англаб етдим.

— Қўшиқ нима?

— Қўшиқларим — менинг ўзим!

— Назаримда Тамарахоним ҳақида сўз очмоқчидексиз...

— Кўнглимдагини топдингиз. Қўшиқ айтиш бор, қўшиқда яшаш, тингловчини қўшиқда яшаттириш, уни юрагини гапиртириш бор. Тамарахоним қўшиқларида яшаётган буюк устоз санъаткордир. Опа 80 хил тилда қўшиқ айтганлар. Қайси халқ орасига бормасинлар уларнинг қўшиқларини ўзлаштириб олганлар. Қўшиққа хатти-ҳаракатларга мослаб костюмлар тиктирганлар. «Санъат — фидойиликни талаб қилади», — деганлари нима эканлигини мен Тамарахонимда кўрганман.

— Умр — тоғ, инсон чўққига машаққат билан чиқади. Кейин эса манзил сари йўл соламиз. Жисмингиз давоми фарзандларингиз бўлса, яхши ишларингиз давомчилари шогирдларингиз бўлади. Шогирдларингиз — сиз амалга оширган, режалаштирган ишларингиз рўёби. Вақт—олий ҳакам. У тинмай умр дафтарининг варақларини бир-бир очаверади. Чамамда сизнинг ҳам умр дафтаридаги устозлик боби очилгандек...

— Ҳали шогирд тайёрлай олганимча йўқ. Тамарахонимнинг қўшиқларини қайтадан тиклаб олишдек масъулиятли вазифани, бурчни адоғига етказсам, устоз бўлишга тайёрман, дея оламан.

—Ўзбек қўшиқчилиги ҳам ўзининг серқирралигини намоён этаяпти. Бора-бора айтишувлар ҳам эшитаяпмиз...

— Қадимдан Шарқ қўшиқчилигида ҳазил-мутойиба тарзидаги айтишувлар бор. Лекин шахсиятга тегадиган айтишув ҳеч қачон халқни тарбияламайди, обрў ҳам олиб бермайди.

— Халқимизнинг «Уста кўрмаган шогирд ҳар мақомга йўрғалар» мақоли айнан санъат аҳли учун айтилганлиги, афсуски бу мақол бугунги куннинг ҳаваскор-санъаткорларининг кўзгуси бўлиб қолаётганлигидан киши ташвишланади.

— Санъат йўлига қадам қўйган ёшларимиз устоз-шогирдлик анъаналарига жиддий эътибор қаратмоқликларини хоҳлар эдим. Ҳозир уларнинг кўпчилиги устоз кўрмаган. Улар матн, куй мутаносиблигини, мусиқадаги оҳанглар қандай бўлиши лозимлигини ҳис этишмайди.

Энг ачинарлиси ва оммавийлашиб кетаётгани шарқ халқлари оҳангларига ўзлари матн қўйиб, қўшиқ «пайдо қилиш» ҳоллари кўпаяётгани.

— Мавлуда опа, сизни лирик хонанда сифатида яхши биламиз. Ўзингизни эстрадада синаб кўриш ниятингиз йўқми? Айни пайтда кимлар билан ижодий ҳамкорсиз?

— Тамарахоним ижодий меросини ўрганиш билан бирга янги концерт дастури ҳам тайёрламоқдаман. Композитор Дилором Омонуллаева билан қўшиқ ёздик. Улар — «Армон бўлмасин», «Фарзандингман», «Она юртим», (бу қўшиқ Мустақиллигимизнинг тўрт йиллигига туҳфам бўлди), «Тушларингга кирайин», «Сен менинг соғинчимсан» қўшиқларидир. Бугунги кунда М. Мирзаев, Д. Омонуллаева, С. Ҳайитбоевлар билан ижодий ҳамкорлик қилаяпман.

— Мавлуда опа мабодо мулкдор бўлиб қолганингизда нима қилар эдингиз?

— Мулкдор бўлиб қолсам... Биласизми, битта овоз ёзиш студияси очган бўлар эдим. Ҳеч кимга ялин-и-и-и-б вақтимни кетказиб юрмасдим.

— Мухлисларингизга тилакларингиз?

—Мен мухлисларимни севаман. Улар санъатни тушунишларини ва ҳурмат қилишларини истайман.

Маҳлиё МИРСОАТОВА суҳбатлашди.

Турфа олам

СЎЗЛАШУВЧИ МАЙМУНЛАР

Бир неча йил мобайнида америкалик олимлар бир гуруҳ маймунларни кар-соқовлар тилида «гапиришга» ўргатишмоқчи бўлишган эди. Тажриба натижаси ёмон бўлмади. Шимпанзелар юздан ортиқ сўздан фойдаланиб, одамлар билан «гаплаша олишган». Айрим турдаги маймунлар сабоқни шундай ўрганиб олишган-ки, бу «сўзлашув» кўпларни ҳайратга солган.

Кунлардан бир куни шимпанзелардан бири кар-соқовлар тилидан фойдаланиб, «Менга қизил олмани бер» деган. Тажриба ўтказаётган олимлардан бири атайин маймунга сариқ олма берган. Шунда маймуннинг жаҳли чиққан ва «Йўқ, қизилини бер!» дея «дўқ» ҳам урган.

МУҲАББАТ ЁШ ТАНЛАМАЙДИ

80 ёшли Скотти Вульф ўзининг 27-мартда уйланишининг 3 йиллигини зўр тантана қилди, деб ёзади хорижий журналлардан бири. Чунки унга бу йил бахт кулиб боққан. Бундан уч йил муқаддам 14 ёшли филиппинлик қиз кўп марта уйланганлиги муносабати билан Гиннеснинг рекордлар китобига тушган қария турмуш ўртоғининг 24-си билан ҳам ажрашгани тўғрисидаги хабарни ўқиб қолиб, америкалик отахонга ўз сурати билан унга турмушга чиқишга розилиги ҳақида хат битади. Аммо улар никоҳдан ўтишгач, бир йилдан зиёд айрилиқ гирдобига мубтало бўлишади. Сабаби Дейзи 16 ёшга тўлмагунча Америкага бориш ҳуқуқи йўқ эди. Филиппин қонунлари шуни тақозо этарди. Ўз-ўзидан маълумки, америкалик куёв ҳам ичкуёв бўлишни истамади. Фақат Дейзи балоғат ёшига етгач, севимли ёри васлига 25-хотин бўлиб эмас, балки 27-хотин бўлиб етишди. Сабаби Вульф бу орада яна 2 маротаба уйланиб ажрашишга улгурган эди.

Дили ОРОМ тайёрлади.

Ҳунар масканларида

НИҲОЛНИ ПАРВАРИШ ҚИЛГАНДЕК

Жамиятимизнинг ёрдамга муҳтож бўлган қатлами, яъни ногиронларни бугунги бозор иқтисодиёти даврида ижтимоий ҳимоя қилиш ишларига муҳим эътибор қаратилаётгани таҳсинга лойиқдир. Сўнгги йилларда Ўзбекистон Республикаси ижтимоий таъминот вазирлиги томонидан ривожланишида турли нуқсонлар бўлган ногирон болаларни ижтимоий қўллаш, уларга таълим-тарбия бериш, тиббий, моддий ёрдам ишларини ташкил қилиш, касб-ҳунарга ўргатиш бўйича янги иш услубларини ўрганиш ва уларни ҳаётда қўллаш бўйича анча ибратли ишлар қилиняпти. Вазирликка қарашли Республика ҳунар-техника билим юртида ҳам она шундай масъулиятли вазифани амалга ошириш йўлида кейинги вақтда анча ижобий ўзгаришлар рўй беряпти.

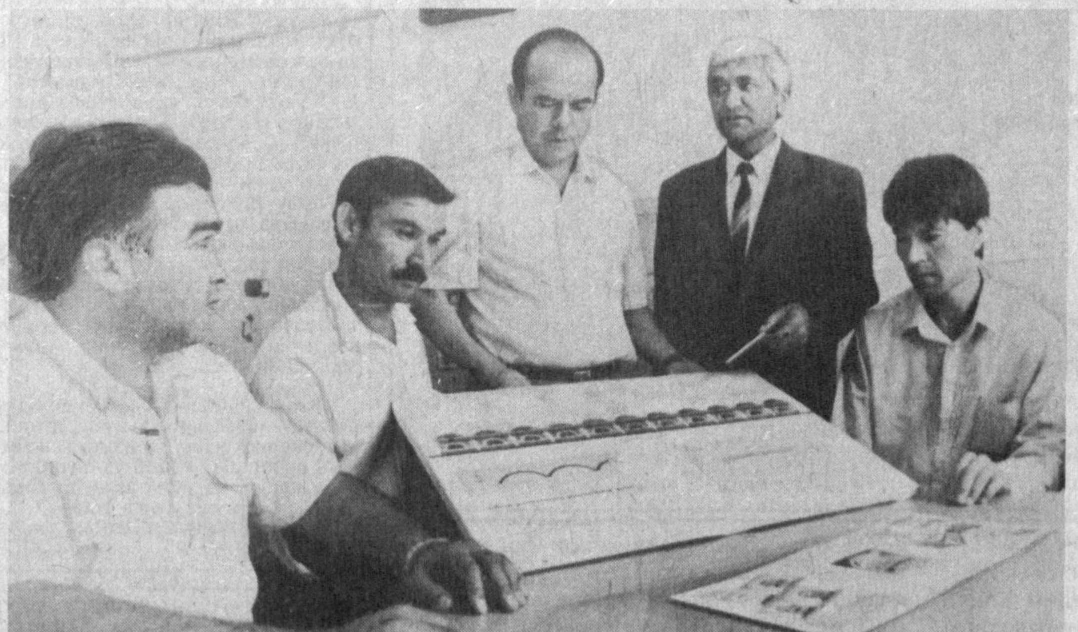

Бундан қарийб 3 йил муқаддам Чопон ота мавзесида ногирон болаларни лаёқатли меҳнатга тортиш, ижтимоий-маиший муаммоларини ҳал қилиш мақсадида ушбу ҳунар маскани фаолият бошлаган эди. Ўтган давр давомида минглиб йигит-қизлар ҳаётда ўз ўринларини топдилар.

Собиқ битирувчилардан кўплари бугунги кунда билим юртида қолиб янги авлодга касб-ҳунарнинг нозик сирларини ўргатмоқдалар. Лекин йиллар ўтиши билан билим юрти биноси анча путурдан кетиб, айниқса ётоқхона талабга жавоб бермай қўйган эди. Касб ўргатишда олға силжиш рўй берсада, шарт-шароит масаласи ўзгармай қолаверди. Билим юртига Барот Каримов раҳбар бўлиб келдию ижобий, ўзгаришларга катта йўл очилди. Асосий иш таъмирлашдан бошланди. Ётоқхонанинг 4 қавати бўйича марказий сув иситиш тармоқлари янгиланди, хоналардаги жиҳозлардан тортиб оддий кийим илгич шкафларигача тўла таъмирланди, деразаларга михлаб қўйилган фанерлар ўрнига ойналар ўрнатилди. Билим юрти ҳудудида жойлашган ошхона барча жиҳозлари янгиланди.

Таълим олаётган болаларнинг яхши ҳордиқ чиқаришлари учун билим юрти ҳовлисида ҳам кўкаламзорлаштириш, ободонлаштириш ишлари олиб борилади.

— Биз ўқувчиларни ўқитиш мобайнида уларнинг руҳий оламига киришга ҳаракат қиламиз, — дейди биз билан суҳбатда билим юрти раҳбари Барот Каримов. — Ниҳолни парвариш қилгандек, болаларнинг истаклари, қувонччу ташвишларини англаган ҳолда уларга муомала қиламиз. Чунки уларнинг кўнгли нозик, кўпинча асаблари таранг туришини ҳисобга олиш лозим. Баъзилари дарс пайтида узоқ ўтира олмайдилар. Бундай пайтда болага дам ҳам бериб туриш керак. Шунинг учун ўқитиш билан бир қаторда улар учун яратилган шарт-шароитлар муҳим ўрин эгаллайди.

Ҳунар масканига йигит-қизларни республикамизнинг турли вилоят, туманлари ҳамда Тошкент шаҳридан йўлланма билан қабул қиламиз. Бугунги кунда 450 ўқувчи билим юртида радио тузатадиган, уй-рўзғор асбобларини тузатувчи, оёқ кийим, аёллар устки кийими ҳамда эркаклар костюм-шимини тикувчи, соатсозлик, бухгалтерлик ва бошқа касблар бўйича таҳсил олмоқдалар. Ўқишни тугаллаганларга ўрганган ҳунарлари бўйича диплом ва ўрта мактабни тугатганликлари учун етуклик аттестати ҳам берилади. Уларга Қаҳҳор Сатторов, Сайёра Алихонова, Ботир Ҳошимов, Машкура Халилжўжаева каби ўз касбининг моҳир усталари ҳунар ўргатадилар. Ўқувчилар керакли зарур асбоб-ускуналар билан жиҳозланган 6 та тикув цеҳида, рўзғор асбоб-ускуналарини таъмирловчи устахона ва қолган касблар бўйича ҳам барча қулайликларга эга хоналарда амалий машғулотлар ўтишади.

Яқинда билим юртининг ўзгартишлар киритилган янги низомини қабул қилдик. Низомга «Билим юртида ишлаб чиқарилган маҳсулотни сотиб даромад қилиш мумкин», деган банд ҳам киритилди. Шунга кўра аҳолидан радио, телевизор, совутгич, кир ювиш машиналари, чанг ютгич ва соатларни таъмир қилишга қабул қиляпмиз. Аҳолининг талабини эътиборга олиб «Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш» растаси лойиҳасини ишлаб чиқдик. Яқинда билим юртининг Волгоград кўчасига қараган томонида қурилиш ишлари бошланади. Барча ишларни «Ишкомсой» номлик кичик қурилиш корхонаси олиб боради.

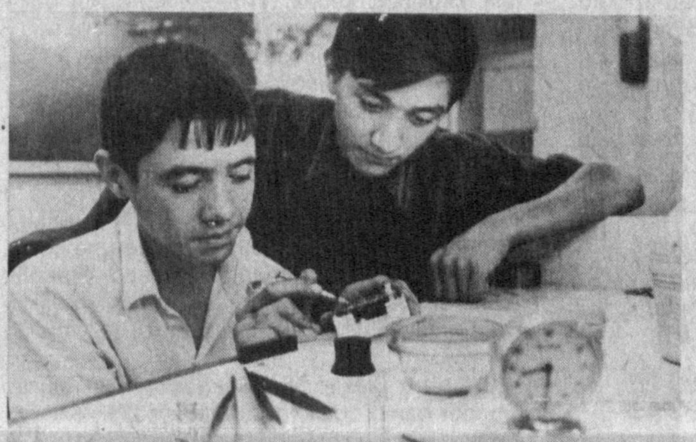

Шунингдек, ўқувчиларни ижтимоий ҳимоялаш ҳамда билим юрти равнақи учун 12 банддан иборат 2000 йилгача билим юртининг «Истиқлол» режасини ҳам тузиб чиқдик.

Дония ЗОКИРОВА.

СУРАТЛАРДА: билим юрти ҳаётидан лавҳалар: 1. Билим юрти жамоаси «Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш растаси» лойиҳасини муҳокама қилмоқда. 2. Бўлажак соатсоз усталар (чапдан) Миродил Ҳошимов ва Баҳодир Холёров. 3. Уста Гулчеҳра Нормуҳамедова 1-курс талабаларига тикиш сирларини ўргатмоқда.

Рустам Шарипов олган суратлар.

Мавсум режалари

АНЪАНАЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

Ҳамза номидаги ўзбек давлат академик драма театри 12 сентябрь куни ўзининг навбатдаги 78-мавсумини муваффақиятли бошлаб юборди. Бизнинг театр бош директори, Халқ артисти Ёқуб АҲМЕДОВ билан бўлиб-ўтган суҳбатимиз ҳам шу мавзуга бағишланди:

— Ҳамза театри республикамизнинг энг кекса санъат даргоҳидир. Неча-неча буюк актёрлар, санъаткорларнинг номи шу театр билан боғлиқдир. Маннон Уйғур, Етим Бобожонов каби моҳир, устоз режиссёрлар унинг асосчилари ҳисобланади. Аброр Ҳидоятов, Шукур Бурҳонов, Олим Хўжаев, Наби Раҳимов, Зайнаб Садриева каби ноёб истеъдод эгалари ижод қилган ушбу даргоҳда ҳозир биз ана шу буюк устозларнинг юрган йўлларидан юриб, ажойиб анъаналарини давом эттиришга интилмоқдамиз. Янги мавсумни бошлаб юбордик, бошқача айтадиган бўлсак 78 га кирдик. Шу вақт мобайнида элга манзур бўладиган юзлаб спектакллар намойиш этилди. Неча-неча авлодлар Ҳамза театрининг спектаклларида тарбия топди. Унинг саҳнасида жаҳон классикасидан тортиб, замонавий ўзбек драматургларининг спектакллари мавжуд. Халқимизнинг улуғ фарзандлари Алишер Навоий, соҳибқирон Амир Темур, Улуғбек, Бобур, Ибн Сино, Ал-Беруний, Зебуннисо, Нодирабегим, Тўмарис кабилар ҳақида саҳна асарлари қўйилган. 78-мавсумни Ғалабанинг 50 йиллигига бағишлаб саҳналаштирилган «Уфқ» спектакли билан очдик. Сабаби у авваламбор янги томоша ҳисобланади. Қолаверса, «Уфқ» томошабинлар томонидан ҳам, мутахассислар томонидан ҳам мамнуният билан кутиб олинди, олқишларга сазовор бўлди. Жамоамизнинг атоқли санъаткорлари иштирок этган бу спектакль олий мукофотга ҳам сазовор бўлган. Томошани кўрган кишининг уруш даҳшати кўз олдида жонланиб, юртимиздаги барқарор тинчлик ва осойишталикнинг қадрига етади. Бу йил томошабинларга яна иккита янги спектакль ҳадя этдик. Ҳайитмат Расулнинг «Муҳаббат султони», америкалик адиб Жон Патрикнинг «Кампирни гумдон қилмаймизми» томошалари шулар жумласига киради. Театрда айни пайтда қизғин ижодий жараён давом этяпти. Янги спектакллар устида иш бошланган. Булар — Ватанимиз мустақиллигига бағишланган, Ўткир Ҳошимовнинг асари асосида Бойназар Матназаров саҳналаштирган «Қатағон» спектакли, Ҳайдар Муҳаммаднинг Ўзбекистон милициясига бағишланган «Жиноят устида ушлансин» асари (режиссёри Марат Азимов), бошқирд драматурги Фарид Багданов қаламига мансуб «Тунги ташриф» пьесасини Ёдгор Саъдиев режиссёр сифатида саҳнага олиб чиқяпти. Булардан ташқари биз яна бир классик асарни театрда қайтадан қўймоқчимиз. Бу Шекспирнинг «Қирол Лир» асаридир. Ундаги бош роль Қирол Лир сиймосини Ўзбекистон халқ артисти, Давлат мукофоти соҳиби Тургун Азизов ижро этишга тайёргарлик кўряпти.

Театрнинг азал-азалдан асосий вазифаси халққа ҳалол хизмат қилишдир. Ўйлайманки, жамоамиз янги мавсумда ҳам бунинг уддасидан чиқаяпти.

Назокат УСМОНОВА.

Энг афзали тотувлик

ТАЖРИБА - НАМУНА СИНФИ

Корейс тилини ўқитишга ихтисослаштирилган мактаблар сони ортиб бормоқда. Ҳозир республикамиз пойтахтидаги ўнта мактабда бу тилда машғулотлар уюштирилмоқда.

Тошкентда «Уйғониш» шаҳар корейс жамияти тузилиши нур устига аъло нур бўлди. Мазкур жамият йўли билан амалга оширилаётган маърифий тадбирлар эътиборни ўзига тортади.

Шаҳримиздаги 290-ўрта мактаб эса «Уйғониш» жамияти оталиғига олинди. Корейс тилини чуқур ўргатиш мақсадида билим даргоҳида махсус синф очилди. Тажриба намуна тарзида фаолият кўрсатадиган бундай синф республикамизда биринчи бўлиб ташкил этилганлиги билан ҳам аҳамиятлидир.

«Уйғониш» жамияти ушбу мактабни зарур ўқув қўлланмалари ва кўргазмали воситалар билан жиҳозлаш тадбирларини ҳам кўрди. Билим даргоҳи корейс тилида чиқарилган ўқув, услубий адабиётлардан 400 нусхасига эга бўлди. Шунингдек, ҳозир синф ҳузурида корейс тилидаги бадиий адабиётлар бурчаги ҳам бор. Ўқитувчилар малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш марказий республика институтининг корейс тили методисти ёрдамида кўпгина таълимий масалалар ҳал этилмоқда.

Азиз ВАЛИЕВ.

Ўлкамиз гуллари.

Абдусаттор Тўраев олган сурат-лавҳа.

Нашриёт туҳфаси

Абдулла Қодирий номидаги халқ мероси нашриёти улуғ бобокалонларимиз ҳақида бой меросимизнинг бебаҳо хазинасидан бир қатор китобларни чоп этди. Уларнинг айримлари билан сиз азиз муштарийларни таништириб ўтамиз.

«АБУ МУСЛИМ АЛ-ҲАЖЖОЖ»

Шарқ халқлари орасида Абу Муслим исми билан кенг тарқалган буюк муҳаддис Абу Муслим ал-Ҳажжожнинг ҳаётий фаолияти биринчи марта бу қадар кенг ва теран тадқиқ этилмоқда. Бу албатта, биринчидан мамлакатимизда чинакам мустақиллик қарор топганлигининг шарофати бўлса, иккинчидан, ўзбек олимлари ҳам тарихни илмий жиҳатдан пухта ўрганишда жаҳон афкор оммаси орасида ўзига яраша нуфузга эга эканини кўрсатади.

«Абу Муслим ал-Ҳажжож» асари билан таниқли шарқшунос олим Убайдулла Уватов ҳадисшуносликда олға катта қадам қўйди десак бўлади. Олти буюк муҳаддис ичида Имом ал-Бухорийдан кейин иккинчи саналмиш Абу Муслим ал-Ҳажжож эндиликда яна бир бор ҳамманинг хонадонига кириб борди. Рисола оммабоп қилиб нашрга тайёрланди ва чиройли безаклар билан чоп этилди.

«НАЖМИДДИН КУБРО»

Таниқли олим Н. Комиловнинг китобхонларимизга тақдим этилган «Нажмиддин Кубро» рисоласи буюк хоразмлик бобокалонимиз, Шарқнинг ирфон ва ҳикмати порлоқ юлдузларидан бири бўлмиш Аҳмад бин Умар бин Муҳаммад ал-Хевақий ал-Хоразмий таваллудининг 850 йиллигига бағишлангандир. «Кубро» бу улуғ донишманднинг лақаби бўлиб, «Олимларнинг етуги, улуғвори» маъносини англатади. «Нажмиддин» сўзи эса, мартаба-унвон бўлиб, «диннинг юлдузи» демакдир.

Ушбу рисолада Нажмиддин Кубронинг турли ажойиб ва ғаройиб саргузаштларга тўла ҳаёти, унинг саховат ва қаҳрамонликлари, кишини ҳайратда қолдирувчи кароматлари, у ҳақда эл орасида тарқалган кўплаб афсона-ривоятлар, бу улуғ мутасаввиф олимнинг авлодларга қолдирган ғоятда бой ирфоний ва тасаввуфий ҳамда бадиий мероси, у асос солган кубравия тариқати ва унинг моҳияти қизиқарли тарзда баён этилган.

***

Яқинда нашриёт буюк алломанинг «Кубравия тариқати» китобини ҳам чоп этади. Бу китоб улуғ мутасаввиф олим ва шоир Нажмиддин Кубронинг икки рисоласи «Одоб-уз-зокирин» («Зикр айтувчилар одоби») ва «Кўнглим кўзи билан кўрганларим» рисолаларини ўз ичига олган.

«Зикр айтувчилар одоби» рисоласида кубравия тариқатининг тамал тоши баён этилган. Унда худога эришиш учун учта асосий йўл борлиги ва учинчиси энг муҳим, энг яқин ва самарали йўл эканлиги ҳақида сўз юритилади. Кубронинг ўзи танлаган бу йўлни «Тариқ-уш-шаттор», яъни довюрак ва қўрқмаслар йўли деб тавсифлайди ва унинг ўнта асосий қоидаларини кўрсатиб ўтади.

Иккинчи «Кўнглим кўзи билан кўрганларим» рисоласида эса Нажмиддин Кубро ҳаётда орттирган тажрибаларига таяниб, турли ҳодисалар ва қадриятларга нисбатан ўз фикр ва мулоҳазаларини билдиради, турли хислатларга эга бўлган одамларга баҳо беради.

Рисоланинг катта қисмида тасаввуф йўлига кирган фақирлар, уларнинг хилватда ўтириши ва одоблари, Аллоҳнинг ўз бандаларини севиши аломатлари, нафс ва унинг издошларини билиш, дунё ва унинг моҳияти ҳамда бошқа бир қатор муҳим масалалар ҳақида сўз кетади.

Бу рисола буюк Шайхнинг ирфоний тафаккур, диний, фалсафий қарашларини ёритиб берувчи қимматли асардир.

ТИЖОРАТЧИЛАРГА ҚЎЛЛАНМА

Кейинги вақтда тижоратчиларимизнинг хорижий давлатлардаги ҳамкасблари билан алоқалари тобора кенг тус олмоқда. Ўзаро ҳамкорликнинг кенгайиши, кўзлаган мақсаднинг тезда амалга ошиши учун эса инглиз тилини билиши жуда зарурдир. Шуни эътиборга олиб Абдулла Қодирий номидаги халқ мероси нашриёти «Инглизча-ўзбекча-русча тижорат луғати»ни кўп минг нусхада чоп этди. Кенг оммага мўлжалланган бу луғат 2 мингдан ортиқ сўзни ўз ичига олган бўлиб, кундалик ишларда ишбилармон ва тижоратчиларга энг муҳим қўлланмадир. Унда ўзаро суҳбат ва шартномалар имзолаш, ҳужжатларни расмийлаштириш, хатлар тайёрлаш, брокерлик фаолиятидаги ишларда қўлланиладиган сўзлар берилган.

Бу луғат инглизчани ўрганишни ният қилган ва келажакни кўзлаб иш юритаётган ҳар бир сармоядор, ишбилармон ва тижоратчи ҳамда улар билан ҳамкорлик қилаётган таржимонлар учун муҳим қўлланмадир.

Жаббор РАЗЗОҚОВ,
Абдулла Қодирий номидаги халқ мероси нашриёти Бош муҳаррири.

Диққат, ўсмир!

ҚАЛБЛАРГА ҚУЛОҚ ТУТИБ

«Болаликнинг сўнгги ёзи» кинофильмини кўриб мурғак қалбларнинг жиноят кўчасига кириб кетганлигидан ғоят ачингандим. Вақти келиб ўзимнинг ҳам қисман бўлсада фильмдаги нозирлар каби болалар тарбияси билан тўқнашувга тўғри келишимни сира ҳам хаёлимга келтирмагандим.

Одатда кишилар бирон-бир бола жиноят қилиб қўйса «Эҳ, фалончининг боласи-да, отаси киму боласи қандай бўларди» дея масалани муҳокама қилишга киришиб кетишади. Оғзига кучи етмаганлари эса «Жувонмаргнинг ўғриликдан тиши чиққан» дейишдан ҳам қайтмайди.

Энди масаланинг мантиқий томонини олиб кўрайлик. Инсон дунёга жиноятчи бўлиб келмайди. Зеро, ҳар бир киши жиноятчи деган тавқи лаънатни бир умр кўтариб юриш учун эмас, орзу-ҳавасли дунёда яшаш учун интилади. Аммо ҳаётдаги «оқ, қора доғлар» яшаш давомида вужудга келаверади.

Фарзанд тарбияси Шарқ халқлари орасида азал-азалдан энг биринчи масалалардан бири бўлиб ҳисобланган. Шунинг учун ҳам бола тарбияси билан боғлиқ бир неча халқ мақоллари ҳам тўқилган. Тарихий маълумотлардан маълумки, алломаларимиз тарбияси билан алоҳида билимдон кишилар шуғулланишган. Шунинг учун ҳам юртимиздан кўплаб буюк, ўз билим ва илми билан машҳур инсонлар етишиб чиққан.

Ҳеч бир ота-она ўз фарзандига ноқобил йўлга киришни маслаҳат бермаса керак. Фақат унга яхшилик тилайди. Хўш, шундай экан болаликнинг ширин дамларини бошидан кечираётган укаларимиз не сабабдан жиноятга қўл уришмоқда, деган саволнинг туғилиши табиий.

Бола тарбиясига лоқайдлик билан қаралиши натижасида жиноятчилик ҳоллари, афсуски оз бўлсада учраб туради. Баъзи ота-оналар гоҳида ишга берилиб кетишиб умуман болалар тарбияси билан шуғулланмай қўйишади. Айтайлик, ота-она тижоратчи, ишчи ёки хизматчи бўлсин уйидан эрталаб чиқиб кетгач кечқурун қайтиб келади. Мактабга кетган бола эса узоғи билан соат 14 гача ўқийди.

Кейинчи? Фойдали иш билан шуғулланса жон устига. Аксинча, зерикканидан кўчага чиқиб тарбияси оғир болаларга қўшилиб кетиб қолса-чи?

Тошкент шаҳар ИИББ жиноятчиликнинг олдини олиш бошқармасида вояга етмаган ўсмирлар билан ишлаш испекцияси бор. Бу ерда болалар тарбиясига алоҳида эътибор берилади. Айнан шу жамоа ходимларининг фаолликлари натижасида кейинги йилларда ўсмирлар ва болалар томонидан содир этилаётган жиноятлар нисбатан камайди.

ИИББ матбуот гуруҳи ва шу бошқарма ходимлари билан пойтахт кўчаларини айланиб юрганимизда ғалати воқеанинг гувоҳи бўлдик. Транспорт тирбанд, Бобур ва Глинка кўчалари чорраҳасида қизил чироққа тўхтаган машиналар оралаб қўли чўлоқ болалар садақа сўраб ҳайдовчилар олдига борарди. Кимдир 5 сўм, кимдир 3 сўм берди. Бировлар умуман уларга эътибор ҳам беришмади. Ҳамроҳимиз, вояга етмаганлар билан ишлаш инспекцияси нозири, милиция лейтенанти уларнинг пул топиш мақсадида ҳаётларини ниҳоятда хавф остига қўяётганлигини, қолаверса кўча ҳаракати иштирокчилари бўлмиш ҳайдовчиларга ноқулайлик туғдираётганлигини куюнчаклик билан айтди. Кейин билсак бу болалар соппа-соғ, ўзларини бир қўли йўқ қилиб кўрсатиш учун қўлларини кўйлак ичига яшириб олишган экан. Ким ва қаерда туришини суриштирдик. Сергелида яшовчи ака-ука Лёня, Сергей ҳамда Пашалар бўлиб чиқишди. Туғишганларнинг ҳамроҳлигида уйларига бордик. Билсак отаси спиртли ичимликка ружу қўйганидан кейин болаларни ҳам ташлаб уйдан чиқиб кетган экан. Онаси Клавдия Безрук эса темирйўлчилар касалхонасида фаррош бўлиб ишлар экан. У ҳам спиртли ичимликни кўрса ўзини тутиб туролмас экан. Хуллас, ота-она томонидан болаларни сўраб-суриштирувчи йўқ. Хоҳлашса уч-тўрт кунлаб уйга келишмайди. Чала нам босган, ёғ доғларидан сарғайган, нурсиз бу хонадонда болалар яшаши учун на шароит бор, на имконият. Ҳатто одам боласидай ётиб туришлари учун тўшак ҳам етишмайди. Бахтли болалар мириқиб дам оладиган каравот, оқ чойшаблар тушига ҳам кирмаса керак. Уйда уларни ушлаб турувчи бирон қизиқарли нарса бўлмаганидан кейин кўчага чиқиб кетишади-да.

Сергелидаги ушбу уйдан дилимиз оғир бўлиб чиқдик. Шеригим билан бир-биримизга хўрсиниб қараймиз. Шу ҳам ота-онанинг ишими? Фарзандим деб ҳолидан хабар олмаса. Худо кўрсатмасин бахтсиз ҳодиса юз бериб қолгудай бўлса ким айбдор бўлади? Бундай ҳоллар Тошкентда озчиликни ташкил этсада орамизда учраб туради. Ота-она томонидан қаровсиз қолган болалар ҳам меҳр-мурувватга муҳтож-ку, ахир!

Тошкент шаҳар ИИББ жиноятчиликнинг олдини олиш бошқармасида кўчада қолиб кетган ана шундай болаларнинг юрагида ҳаётга, одамларга бўлган меҳр-муҳаббатни қайтадан уйғотиш мақсадида тарбияси оғир ўсмирлардан иборат спорт лагери ташкил қилинганди. Мақсад, болалар қалбига қулоқ тутиб, уларни жиноятдан асраш эди.

— Ҳозир Мирзо Улуғбек тумани ИИБсида ишлаётган Мурод Ражабов ташаббуси билан пойтахт вилоятининг Бўстонлиқ туманидаги Сойлиқ қишлоғида лагерни очишга муваффақ бўлгандик, — дейди биз билан суҳбатда ИИББ жиноятчиликнинг олдини олиш бошқармаси бошлиғи ўринбосари, милиция подполковниги Георгий Тё. — ИИБ Мудофа вазирлиги, Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси, Ҳамза тумани ҳокимлиги қўллаб-қувватлагани учун лагерга асос солинди. Мана 4 йилдирки, у самарали ишлаб келмоқда. Ҳар йили спорт лагерида бир неча юзлаб болалар дам олишади. Биргина бу йилги мавсумда 600 га яқин бола сўлим-салқин тоғлар қўйнида дам олиб, ҳам жисмонан, ҳам руҳан чиниққан ҳолда янги ўқув йилига тайёр ҳолда боришди. Бу ўсмирларнинг аксарияти милиция ҳисобида турувчи тарбияси оғир болалардир...

— Ҳадисда ҳарб санъатининг пухта ўзлаштириш ҳар бир эркакнинг бурчидир, деб ёзилган, — дейди Мурод Ражабов. — Ёшлигимдан ҳарбийликка қизиқардим. Сафда чиройли ўтиш, ҳарбийча тартиб-интизом ёшлигимдаёқ юрагимга жо бўлганди. Болаларни, ёшларни шунга ўргатиш лозим. Ҳозирданоқ уларда Ватанга, халққа бўлган меҳр-муҳаббатни уйғотиб бориш керак. Эрта-индин бу гўзал диёримизни шулар қўриқлайди. Лагерда бу мавсумда ҳам болаларни зерикишга қўймадик. Футбол, волейбол, шахмат-шашка, арқон тортиш мусобақалари доимо ўтказилиб борилди. Спорт болаларни бир жамоа атрофида бирлаштиради. Бугун жамоаси, эртага лагерь, индин шаҳар, мамлакат шаъни-шарафини ҳимоя қиладиган болалар айнан шу ёшдан тарбияланиб бориши табиий...

Ҳа, болалар тарбияси билан шуғулланиш, улар билан иш олиб бориш кўплар ўйлаганчалик осон иш эмас. Агар болалар тарбияси билан бевосита шуғулланувчи мактаб, ички ишлар идоралари, маҳалла фаоллари ҳамкорликда иш олиб борсалар «Фалончининг фалон ўғли ўғирлик қилибди» деган гапларга ўрин ҳам бўлмасди. Афсуски, баъзи бир жойларда уларнинг тарбияси фақат ички ишлар идораларига ташлаб қўйилмоқда. Бу ишни фақат милицияга юклаш ҳам тўғри эмас. Ахир кимнинг ўғли қандай ўсаётгани, қайси йўлдан бораётгани маҳалладагиларга яхши маълумку!

Ўсиб келаётган ўсмирларимиз биз катталарнинг лоқайдлигимиз қурбони бўлмаслиги керак.

Мирза АБДУЛЛАЕВ,
Тошкент шаҳар ИИББ ходими.

«02» хабар беради

ЖИНОЯТ ЖАЗОСИЗ ҚОЛМАЙДИ

● «Ўзбекпўлатсервис» корхонасида ишлайдиган А. Аркадий Миробод туманидаги тижорат дўкончасининг дарчасидан сигарет ва сақич ўғирлашга уринганида марказий қўриқлаш пульти ходимлари томонидан қўлга олинди. Аркадий қилган иши учун ҳозир терговда жавоб бермоқда.

● Айни куч-қувватга тўлган С. Тен ҳам «Билмайин босдим тиканни» деганича оҳ-фарёд чекмоқда. Гап шундаки, 22 ёшли бу йигит Миробод туманидаги «Чебурашка» истироҳат боғида ҳеч нимадан ҳеч нима йўқ А. Т. исмли шахсга жисмоний куч ишлатиб, тан жароҳати етказган. Оқибатда жабрланувчи Тошкент шаҳридаги касалхоналардан бирига ётқизилди.

● Аёлларнинг жиноятга қўл ураётганини эшитиб, ҳар қандай одам ҳам ғазабланиши мумкин. Чирчиқ шаҳридан келган, ғирт бекорчи А. Анора ўзининг икки дугонаси билан Мирзо Улуғбек тумани Яланғоч мавзесида У. Гулчеҳранинг «Электроника» соати, бир жуфт этигини ва аёллар костюмини тортиб олишади. Бироқ зўравонлар кўп ўтмай ички ишлар ходимлари томонидан қўлга олиндилар. Энди Чирчиқдан келиб Тошкентда кучини кўрсатиб юрган қизларга нисбатан ҳам жиноий иш қўзғатилди.

● Тошкент Отчопарида хизмат вазифасини ўтовчи милиция сержанти Турлибеков ҳам ўз енгил машинасида бозорга келганди. Бозорга борганнинг дарди кўп. Биров сотгани, биров харид қилгани келади. Айрим кишилар эса ўзгалар ҳамёнига хиёнат қилгани боришлари маълум бўлиб қолди. Милиция сержанти Турлибеков машинасини сал четга қўйиб 20 метр юрмаганди. Кимнингдир машинаси ойнасини очиб ичидаги нарсаларни ўғирлашга уринганини сезиб қолди. Тезкорлик билан қилинган ҳаракатлар натижасида жиноятчи ашёвий далил билан қўлга олинди. Ўғри Самарқанд вилояти, Иштихон туманида яшовчи О. Рустам бўлиб чиқди.

● Сергели туманидаги Венгер кўчасида жойлашган «Ўртаосиётрансқурилиш» ташкилоти омборхонасига кириб номаълум киши 2 кубометр тахтани (умумий баҳоси 7500 сўмни ташкил этади) ўғирлаб кетади. Жиноят-қидирув бўлими ходимларининг саъй-ҳаракатлари натижасида хўжалик ҳисобидаги таъмирлаш-қурилиш бошқармаси ишчиси, Тошкент вилояти, Қуйичирчиқ туманида яшовчи С. Муса ушланди.

● Ҳамза туманидаги «ковбой»ларнинг ҳам омадлари юришмади. Дима, Андрей исмли икки шахс тунда ўз қўшниси Вероника К.нинг уйига бостириб кириб унинг қўл-оёқларини боғлашади. Уйдаги ноёб нарсалардан бир сидраси, Жанубий Кореяда ишлаб чиқарилган магнитофон ва 5 та кассетани олиб чиқиб кетишади. Ҳозир улар ҳам ушланиб, қилмишларига яраша жавоб бермоқдалар.

● Кучли электр қуввати ўтган трансформатор ичига нима сабабдан кириб қолгани маълум эмасу, лекин жасади маълум бўлган киши Миробод туманидан топилди. У 1995 йилнинг май ойида Россиядан Ўзбекистонга келиб қолган, 1948 йилда туғилган дайди Н. Катков бўлиб чиқди.

● 1 сентябрь куни соат 18 дан 30 дақиқа ўтганида ҳайдовчи Р. Биккенбоев бошқарувидаги (4-такси саройига қарашли) такси машинаси Юнусобод даҳаси, 15-мавзедаги «Баҳодир ошёни» ошхонаси олдида икки йўловчи — 1945 йилда туғилган Тамара Сорокина ва 1983 йилда туғилган Мария Сорокиналарни босиб ўтиб кетади. Ўзи эса йўл чеккасидаги тўсиққа бориб урилди. Оқибатда ҳайдовчи ва машина ичидаги 4 йўловчи турли тан жароҳатларини олишди.

● «Ҳосилот» меҳмонхонаси олдида турган «Сервиз» фирмаси ходими С. Акромнинг 345 АҚШ долларини номаълум киши жисмоний куч ишлатиб тортиб олади. Бироқ у узоққа қочолмади. Жиноят-қидирув хизмати ходимлари болалар поликлиникасида ҳайдовчи бўлиб ишлайдиган Н. Акмални ушлашди.

● Тунги соат 1 да Жиззах вилоятидан Эски Жўва бозорига олма сотиш учун келган деҳқон С. Сатторнинг 5 қоп олмаси ғойиб бўлиб қолади. Ўз вақтида бу ҳақда милицияга хабар беради. Кўрилган чора-тадбирлар натижасида ўғри — Сағбон кўчасида яшовчи, ҳеч қаерда ишламайдиган Г. Нозим ва унинг Фарғона вилояти, Риштон тумани, Ражабов номидаги жамоа хўжалигида яшовчи, ҳеч қаерда ишламайдиган Я. Баҳром исмли шериги ушланди. Деҳқонга олмалари қайтарилди.

● 1 сентябрь куни «Чилонзор» метро бекатидан Сергелига олиб бориб қўйишни илтимос қилиб «Доган» русумли автомашинага ўтирган А. Баҳром Янги Сергели кўчасида жойлашган «Ғофуржон» қаҳвахонаси олдида зўрлик билан ҳайдовчини машинадан тушириб юбориб ўзи уловни учирганича яширинишга уринади. Тезкор тадбирлар натижасида автомашина ўғриси ушланди.

● Акмал Икромов туманидаги 28-поликлиникада шифокор-кардиолог бўлиб ишловчи Б. Бориснинг уйига номаълум шахслар тунда эшикни бузиб киришиб у ердан «Айва» телевизори, «Панасоник» видеомагнитофони, «ДЭУ» видеоиккилигини ўғирлаб кетишади. Кўрилган чора-тадбирлар натижасида талончилар — 1979 йилда туғилган З. Виталий, 1980 йилда туғилган, 184-мактаб ўқувчиси С. Сергейлар ушланди.

● Сергели туманидаги, Спутник 1-мавзесида яшовчи, Тошкент шаҳридаги қурилиш идораларидан бирида ишловчи 1950 йилда туғилган А. Асрор эҳтиётсизлик натижасида 3 литрлик шиша идишини қўлидан тушириб юборади. Идиш унинг қўлида ёрилиб вена қон томиридан қон кетиши натижасида А. Асрор оламдан кўз юмади.

● М. Горький кўчасидаги уйларнинг бирида яшовчи ДАНБ йўл-патруль хизмати ходими милиционер С. Раҳимнинг уйига «Технолог» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси ётоқхонасида яшовчи Аҳмад М. ва Салим Р.лар кириб 600 сўм пули ва ички ишлар бош бошқармаси томонидан берилган хизмат гувоҳномасини ўғирлаб чиқиб кетаётганларида уй эгаси томонидан ашёвий далиллар билан қўлга олиндилар.

● Мирзо Улуғбек тумани ички ишлар бошқармаси ходимлари томонидан шу йилнинг июнь ойида ўз уйини сотиш шарти билан фуқаро У. Ивандан 6.600 АҚШ долларини олиб қайтармасдан юрган Д. Санамян қўлга олинди.

● 4 сентябрь куни соат 5 дан 26 дақиқа ўтганида Сергели туманида яшовчи 1-гуруҳ ногирони ўзаро жанжал натижасида ўз ўғлини болға билан уриб ўлдириб қўйди.

● Машҳура исмли аёл Юнусобод туманидаги 11-мавзеда жойлашган бозорчада К. Раҳматуллага АҚШ доллари топиб бераман дея 22 минг сўм пулини олиб яшириниб юрганди. Кўрилган чора-тадбирлар натижасида 4 сентябрь куни 484-боғчада тарбиячи-энага бўлиб ишлайдиган М.З исмли фирибгар аёл ушланди.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЧКИ ИШЛАР БОШ БОШҚАРМАСИНИНГ МАТБУОТ ГУРУҲИ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА БИЛДИРУВЛАР

1995 йил 25-30 сентябрь кунлари

ITF UZBEKISTAN '95

International Trade Fair

WTCC

Халқаро Савдо Кўргазмасида

11 давлатдан 130 фирмаларни тавсия қилади

Кўргазмада халқ хўжалигига тааллуқли кенг спектрдаги замонавий маҳсулот ва технологиялар намойиш этилади.

1995 йил
25 - 30 сентябрь кунлари
ҳар куни соат
10 дан 18.00 гача
"Ёшлик"
спорт комплексида
(Тошкент шаҳри,
Ўзбекистон кўчаси, 98 "а")

Сизларни лутфан кутамиз!

WTCC Жаҳон Савдо Маркази - Кельн, ГФР
INTARCOR - MED - Кельн, ГФР
"ПАХТАКОР" республика бирлашмаси,
Тошкент, Ўзбекистон Республикаси.

«Ўзбек давлат цирки» Республика бирлашмаси

ТОШКЕНБОЙ ЭГАМБЕРДИЕВ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА 2 БЎЛИМДАН ИБОРАТ

КАТТА ЦИРК ТОМОШАЛАРИ

ДАСТУРДА — акробатлар, гимнастикачилар, жонглёрлар, эквилибристлар, ҳаво гимнастикачилари, ҳинд йоги, ҳамда ўргатилган ҳайвонларнинг чиқишлари.

Масхарабозлар гуруҳи хизматингизда.

ТОМОШАЛАР:

22, 29 сентябрь соат 18.00 да,
16, 17, 24, 30 сентябрь; 1 октябрь соат 12 ва 15.00 да
БОШЛАНАДИ

Олдиндан чипта сотиш ташкил этилган.

Чипталар нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан сотилади.

Касса соат 10.00 дан 18.00 гача очиқ.

Маълумот учун телефонлар: 44-29-04, 44-35-91.

«СПАРТА» КИЧИК КОРХОНАСИ

ипак йигирув цехида ишлаш учун ИШЧИЛАР (аёллар)НИ ва ипак йигирув ҳамда ипакни қайта ишлаш ускуналарида ишлаш учун ШОГИРДЛАР (аёллар)НИ

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

МЕҲНАТ ҲАҚИ — ишбай, шогирдларнинг маоши 600 сўм.

ЙЎЛ ҲАҚИНИ КОРХОНА ТЎЛАЙДИ.

Манзилимиз: Ҳ. Умаров кўчаси, 22-уй.

Телефонлар: 54-95-39, 53-95-30.

Туркиянинг «Бета-Ўзбекистон» К° ЛТД фирмасига доимий ишга қуйидагилар керак:

СЕКРЕТАРЬ-РЕФЕРЕНТ — турк тилини билиши шарт;
ҲИСОБЧИ — 10 йиллик меҳнат фаолияти билан;
ТОВАРШУНОС.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: Усмон Носир кўчаси, 19-уй.

Телефонлар: 48-05-10, 48-04-97.

«Истоки» хусусий фирмасининг йўқолган думалоқ муҳри БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Асадилла Ашрапович Хўжаев номли Тошкент миллий ҳунармандчилик лицейи маъмурияти ҳунар-техника таълими тизимининг кекса ходими **Шокир Ҳасанович ХАСАНОВнинг** вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Республика «Пахтакор» спорт-машғулот бирлашмаси ва бирлашма қошидаги «Пахтакор» хўжалик ҳисобидаги қурилиш участкаси жамоалари шу бирлашма бош директори У. А. Зоҳидовга онаси **Муборак ЗОҲИДОВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Тошкент Давлат техника университети ректорати ва энергетика факультети жамоаси «Электр юритма ва саноат қурилмаларини автоматлаштириш» кафедраси мудири, профессор О. О. Ҳошимовга онаси **Турсуной ХОШИМОВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

Муассис: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида рўйхатга олинган. Рўйхат сони ~ 10.

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, ГСП, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Телефонлар: хатлар ~ 33-29-70; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича ~ 33-81-42

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки "Тошкент почтаси" шаҳар почта корхонасининг фойдаланиш бўлимига ~ 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Ҳажми ~ 2 босма табоқ. Офсет усулда чоп этилади. Қоғоз бичими - А-2. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Нашр кўрсаткичи - 64690.

"Шарқ" нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Буюртма Г–0387 Босмага бериш вақти 11.30. 1 2 3 4 5 6.